

BUDAPESTI CZÉGEK.

<p>LATZKOVITS A. (Budapest, váci-utca 22) specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek és választék franczia és angol férfi-dívat- és finom szövött áru cikkekben.</p>	<p>Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített MAGYAR IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. Budapest, V., nádor-utca 4. sz. Teljesen befizetett részvénytőke 8,000,000 frt.</p>	<p>TESTORY ÉS FIA Váci-utca 24. BUDAPEST, Váci-utca 24. a nagy Kristóf áttellenben. Alapított 1805-ben. Bel- és külföldi műipar, lámpa, díszmű- és bőrárúk főraktára.</p>
<p>Fényképezési készülékek és kellekek legnagyobb és leggazdagabb raktára. Arjegyzékek ingyen és bérmentve. Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci-utca 12. Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. sz. Alapított 1836-ban. Többször kitüntetve. — Telefon.</p>	<p>V—VI ker. főkosztály Podmaniczky u. 2. (Váci-körút sarkán.) VI—VII. k. főkosztály Teréz-körút 2. (Király-utca sarkán.)</p>	<p>Hoffmann és Schlosser butorkereskedők, kárpitosok és díszítők BUDAPESTEN, IV. ker., Hatvani-utca 11. szám, I. emelet, (a Neruda-féle üzlet melletti palota). Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.</p>
<p>Legolcsóbb ezüst! A királyi zálogházban nagyobb részletekben vásárolt régi ezüstöt eladók, latonként 1 frt 5 kr.-tól kezdve főjebb. Ugyanígy aranyérmék, drágakövek és órák, a legolcsóbb árakon, nálam folyton raktáron vannak. HEUFFEL, Koronaherczeg-utca 7, az udvarban balra.</p>	<p>Toronyórákat legolcsóbban, legújabbban és legjobban készít: Mayer Károly L. órágyára, Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzékeket bérmentve.</p>	<p>BERÉNYI HENRIK női ruha készítői terme. Budapest, Kristóf-tér 6. sz., ezelőtt József-tér 14. Nádor-utca sarkán.</p>
<p>FOGAK egyenként, valamint egész fogsorok, rágáshoz használható, légnymás vagy rugóval, 10 évi jótállás mellett bámulatos olcsó árakon készíttetnek. Katonatisztek, tisztviselők és színészeknek 40%-kal olcsóbb. Fogspecialista KOÓS M., Kerepesi-út 34., a Rókus-kórházzal szemben.</p>		

35. SZÁM. 1893. BUDAPEST, AUGUSZTUS 27. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félre - 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | félre - 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.- | félre - 2.50
Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

NÉPISKOLAI SZÁMOLÓ-KÖNYV.
Koronaérték szerint.

Írta
Szirmai József.

I. füzet a második osztály számára.
Ára füzve 20 kr.

II. füzet a harmadik oszt. számára.
Ára füzve 20 kr.

Wasmuth tyukszemgyűrű az órában.

3x24 óra alatt eltávozt minden tyukszemet.
Egy óra ára 60 kr., vidékre 80 kr. beküldése mellett bérmentve küldetik. Magyarországi főraktár Budapest, Király-utca 12. szám, Török József gyógyszerész-tára.

Kurcz Lipót és Társa
chemigrafiai műintézete,
Budapest, IV. ker., Egyetem-tér 6. szám.

Készít mindennemű nyomtatványhoz szükségelt clichét az egyes esetekben megkívántatott legczélszerűbb és legolcsóbb módszer szerint chemigrafia, phototypia, autotypia, fametszet, fénynyomat, photolithografia, stb.

Via: megrendelések a legpontosabban s aránylag legolcsóbban eszközöztetnek

KÜHNE E.
Alakult 1856. Alakult 1856.
gazdasági gépgyára Mosonban.
Főraktár: Budapest VI. ker. Váci-körút 21. szám.

Ajánlja áitván kedvelt és egyszerű szerkezetük folytán felülmulhatlan és több mint 13,500 példányban elterjedt

HUNGARIA és JUBILEUM-DRILL sorvetőit, egyetemes két és három vasu ekéket.

Laacke-féle kítő szántó-föld-boronákat, 12 nagyságban.
Laacke-féle kítő réthoronákat. Rostákat és konkoly-választókat. Szelelő magtár-rostákat. (Különösen figyelemre méltó!)
Venzky-féle takarmány-füllesztő. Szeeska- és répvágók stb. stb.

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen!

Regedei SAVANYÚ VIZ

Olcsó árak. Leírások ingyen. Igazgatóság: Bad Radein, Styria.
Főraktár Budapest, V., Lipót-körút 21-a.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.

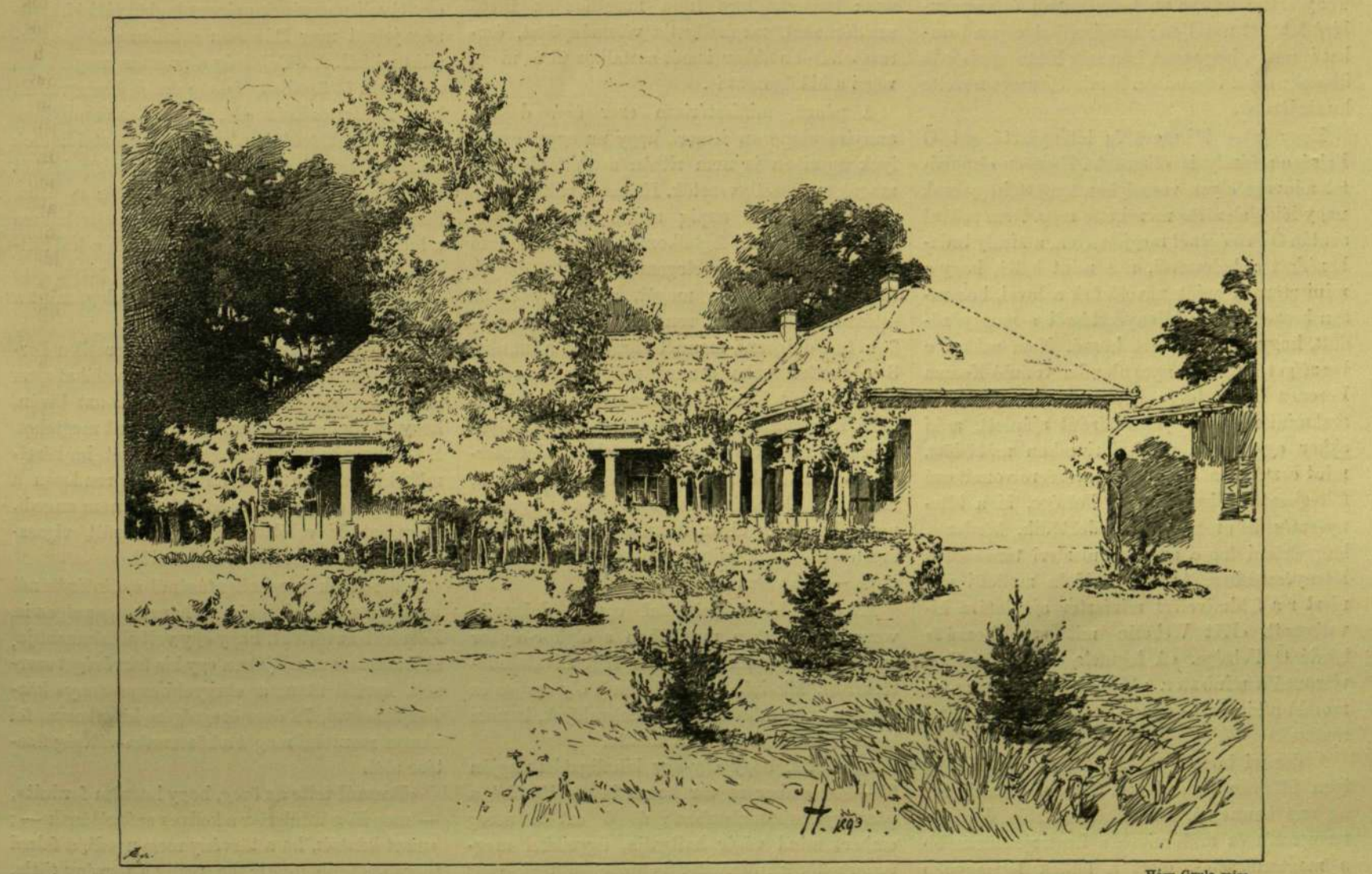
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egyetemes aczél-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDAT-éle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, darálók, őrítők és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévelő és marórák arató-gépek és fűkaszaló gépek, szállítható mezői vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

DÁNOS.

BUDAPEST-CZEGLÉDI vasútszakasz Pilis állomásától délnyugatra s néhány kilométernyi távolságban, ott, hol a Cserhát végső törpe dombjai is elmaradoznak s az Alföld végtelen síksága tárul ki egészen a beláthatatlanságig, egy dús tenyésztésű s népes pusztá kisebb-nagyobb házai fehérlenek ki az ültetvények közül. **Dános** (vagy teljes nevén Dán-Szent-Miklós) pusztá ez, melynek egy tetemes része Magyarország mai kormányelnökének a birtoka, s egyzersmind kedvelt nyaraló helye. S a szerény pusztá ennek köszönheti, hogy országos nevezetességre jutott s hogy homokos földjére most olyanok is el-ellátogatnak, a kik máskülönbén a térképen sem igen keresnek föl. Igaz, hogy nem is akármelyik térképen találják meg.

A pilisi vasútállomástól árnyas akácfasorok közt haladó út vezet Dánosra. Sűrűn járt út ez így nyárban nemcsak azért, mert a kormányelnök nyaralója szives vendégszerető ház, hanem főleg azért, mert az államkormányzás folyó ügyeit posta, telegráf, vagy arra hivatott személyek szünet nélkül hozzák-viszik elintézve, avagy elintézés végett a fővárosból Dánosra, vagy Dánosról a fővárosba.

Közelebb a «Vasárnapi Ujság» munkatársai és barátai közül egy párnak alkalma nyílt a

WEKERLE MINISZTERELNÖK DÁNOSI HÁZA. Háy Gyula rajza.

Egyszerre azonban a padlás tulsó szögletében rózsaszínű lobbot vetett a tűz, olyan színűt, mint a hajnali ég fátyola.

A gyermek összeszedte minden erejét s odaszaladt. De a láng magasán volt, nem érte el.

Eszméletlenül rogyott össze a padlás szélén.

E pillanatban lenn a házban Gar Józsiás hirtelen felugrott:

— «Ah! a létrát a padlásnál feledtem. Nagyon gyorsan fel tudnának jutni.»

Se látva, se hallva, kiszaladt s a padlás mellől a létrát eldobta a kert bozótjai közé.

— «A gyermek... a gyermek! Hol a gyermekem?» — sikoltzott Gar Józsiásné, mikor a tűz már leszakasztotta a ház fedelét.

De a gyermeket senki sem találta. A szomszédok pedig saját vaskökö pusztulásán siránkoztak.

SZIÁM-ORSZÁG.

Hátsó-India számos országa közül Sziám az egyetlen, mely még függetlenséggel dicsekedhetik, bár ennek az önállóságát is komolyan veszélyezteti az, hogy földrajzi fekvésénél fogva két tűz közé van szorulva, a mennyiben nyugaton az angol, keleten pedig a francia gyarmatbirtokokkal érintkeznek majdnem egész hosszában. Ehhez járul, hogy az országhatárok nagy részt nincsenek nemzetközileg szabályozva s így minduntalan ürügyet lelhet a határvillongásra akár melyik szomszéd. Ilyen határvillongásból támadt közelebb összeütközése Sziámnak Franciaországgal. A francziák ugyanis nem csekély küzdelmek árán részint birtokba, részint fenhatóságuk alá hajtván Sziám keleti szomszédjait: *Kokhinkhindát*, *Kambodsát*, *Annamot* és *Tonkin*-t, a mint hatalmuk új területeivel alaposabban megismerkedtek, kiderítették, hogy az úgy nevezett Khinai-tenger partján keskenyen végig nyúló *Anam* császárság valaha egészen a *Mé-khong* folyamig terjedt befelé, s így rábizonyították Sziámra, hogy a *Mé-khong* balpartján terülő tartományokat, melyek másfélszer, néhol kétszer szélesebbek Anam földjénél, jogtalanul tartja hatalma alatt. Ezt az állítólag bitorolt nagy darab földet tehát most visszakövetelték Anamhoz. S kedvezett e követelésnek Sziám vigyázatlansága is. Ez évi ápril havában egy francia bizottság *Thorent* kapitány vezetésével telegráf-vonalat állított föl Anam fővárosa, *Hué*, és a *Mé-khong* partján fekvő *Khong* sziámi város között. A munkálatok bevégeztéig a sziámiak nyugodtan nézték a dolgot. Akkor azonban váratlanul megrohanták a francia bizottságot, azt részben lekasabolták, *Thorent* kapitányt pedig foglyul ejtették. Nem sokkal később *Kham-Muon* katonai állomást kellett volna a sziámiaknak az anamiak részére átadni. Az előleges egyezség alapján odaérkező két század anami katonát két elő-

WEKERLE SÁNDORNÉ.

kelő francia hivatalnok: *Luce* rezidens és *Grosgrin* felügyelő vezette. A sziámiak szívesen kivonultak a helyszéghől, de aztán ravaszul megtámadták az anamiakat s azok nagy részével együtt *Grosgrin*-t is megölték. Ez események után történt, hogy az «*Inconstant*» és a «*Comète*» nevű francia hadi hajók a Sziámi-öbölben, majd a *Mé-nam* folyam torkolatában is megjelentek, hogy Sziám fővárosába, *Bangkok*-ba, evezzenek s ott a kormánytól elégtételt követeljenek. De ugyancsak rossz fogadtatásra találtak, mert a folyam torkolati részét védő erődökből ágyúkkal rájuk lövöldöztek a francia hajókra. E lövések ugyan nagyobb kárt nem tettek, s a francia hajók akadálytalanul megérkeztek küldetésük helyére; de, mint azóta a lapok útján már elég részletesen megtudtuk, váratlanul sokba kerültek a jó Sziámnak, mely nemcsak a köve-

Pillanatnyi fénykép után.

WEKERLE MINISZTERELNÖK ÉS CSALÁDJÁ A DÁNOSI PARKBAN.

telt nagy területet lett kénytelen Anamhoz oda engedni, hanem még pár millió frank kártérítést is kényszerült fizetni. E tárgyban eleinte lassan és nehezen ment az egyezkedés, mert alattomban az angolok vonakodásra ösztönözték a sziámi kormányt. De ez utóvégre is engedni kényszerült, mert tényleges támogatásra nem számíthattak az angolok részéről, kiknek érdekeit a francziák a legnagyobb ildomosággal kimélték s így semmi okot nem szolgáltatottak nekik a beavatkozásra.

A sziámi kormány feje, a belga származású *Rolín Jaquemins*, belátván, hogy a szárazon és tengeren egyiránt gyöngye Sziám a föld egyik leghatalmasabb államával még kísérletképen sem mérheti össze fegyverét, engedékenységet tanácsolt királyának, mindamellett, hogy az angolokkal és németekkel tart politikai barátságot. Ezzel a kényszerűséggel Sziám az eddigi területének körülbelül a negyedrészt elvesztette, s most már kelet felől mindenütt a *Mé-khong* folyam a határa, egészen *Kambodság*-ig, melynek egy jó darabja a folyam jobb partjára is áterjed, egészen a sziámi-öböl, vagyis az egyetlen tenger-részig, melyen Sziámnak dél felé még szabad közlekedése van a világgal.

Hanem azért Sziám még így megnyirbáltan is körülbelül olyan kiterjedésű, mint Németország; csakhogy a lakossága alig több, mint Romániáé. Csupán az egy *Gothai* almanach teszi a népesség számát 9 millióra. Mások 5—6 milliót mondanak.

A földje általában hegyes-völgyes, de a nélkül, hogy akár különösebb nagyságú hegyeségei, akár kiterjedtebb alföldjei volnának. Két hatalmas völgyrendszer jellemzi az egészet, melyek egészben véve egykötű csapásúak s éjszakra dél felé nyúlnak: a *Mé-nam* és a *Mé-khong* folyamok völgyrendszere. Az ország északi részei Khina déli tartományaival határosak, s a tudomány előtt még csak nagyjában ismeretesek. Eddigél a keresztény térítők fáradoztak leg-sikeresebben ezen vidékek kikutatásán.

Sziám egész területe az egyenlítő és az északi naptérítő között esvén, éghajlata forró, de egy-szersmind állandóan nedves is. Földje, melyet minden irányban sok és nagy folyók hálózata öntöz, kiválóan termékeny. Rendkívül dús növényi és állati élet tenyészik rajta mindenütt. Az állam életének főfészeke a hatalmas *Mé-nam* folyó medencéje. Itt van az ország fővárosa, *Bangkok* is, közel a *Mé-nam* torkolatához, félmilliót haladó lakossal. Ez a nagy kiterjedésű város a rajta s alakban áthaladó *Mé-nam* két partján fekszik; de részben maga a folyam is lakott terület, a mennyiben a széleit úszó házak csoportjai lepik el. A városnak legfényesebb része a királyi negyed, a folyam balpartján, többszörös falakkal és sáncokkal körülrítve. Itt vannak a király számos palotái, melyekben a király és a roppant nagy udvartartás székel; itt vannak a kormányzat épületei, a kincs- és fegyvertárak, a királyi zárdák, a királyi pagodák, stb. Szintén fényes a külföldi követéségek palotáival díszlő városrész is, a királyi városrésztől északkeletre. Itt három római kátho-

Weber Tibor pillanatnyi fényképe után.

WEKERLE MINISZTERELNÖK DÁNOSI KERTJÉBEN.

WEKERLE MINISZTERELNÖK APÓSÁVAL, FIÁVAL ÉS UNOKAÖCSÉSÉVEL.

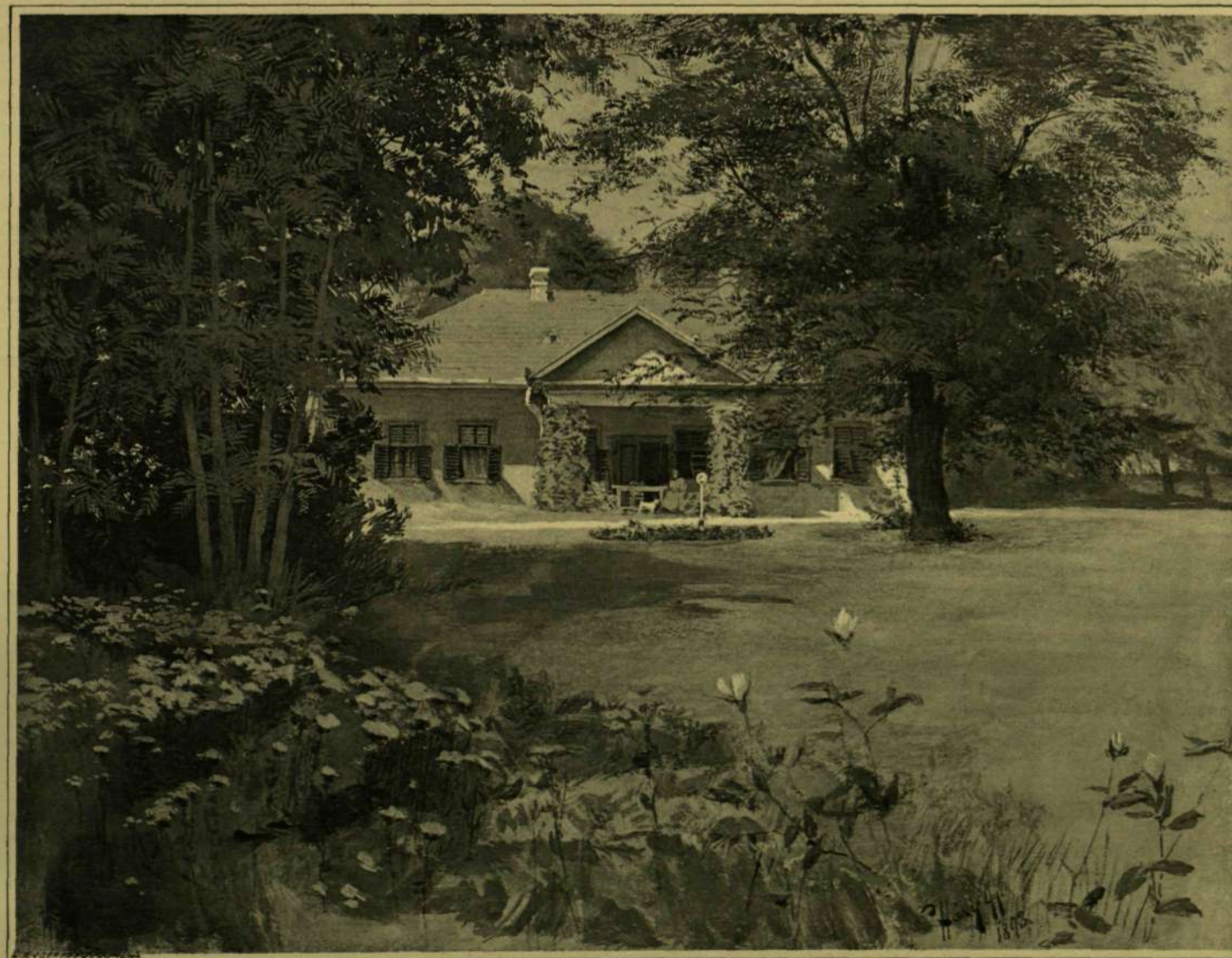
likus templom is van. Legmozgalmasabb az élet a kereskedői városrészben, hol a folyam is folyást hemzseg a jövő-menő kereskedelmi hajóktól. Egyik különlegessége *Bangkok*-nak a «halottak városa» nevű óriás temető, a királyi városrész északi oldalán. Voltaképi sir nem sok van benne, mert Sziámban a halottakat elégetik, mely ezéln a halottak városában is nagy hulladékot esarnok van; az alsóbb néposztály halottjai azonban többnyire égetetlenül kerülnek a föld alá.

Sziám népe vegyes származású úgy vére, mint nyelve névre. Általában azt tartják, hogy a lakosság zöme hindu, kínai és malayi vér keverébe. Mindazáltal külön-külön csoportosulnak a voltaképi sziámiak, malayok és khinaiak, mely utóbbiak folyvást nagy számmal vándorolnak be. A sziámiak, kik magukat *taí* névvel nevezik, főleg az ország déli részén, a *Mé-*

nam melléki lapályokon, valamint a *Mé-khong* délnyugati mellékfolyói mentén laknak sűrűbb tömegekben. Általában középtermékűek, olajsárga színűek és fekete szeműek; de szemeik metszése nem oly ferde, mint a khinaiaké. A férfiak első tekintetre alig különböztethetők meg a nőktől, mert gyér növésű szakállukat és bajuszukat gondosan kitépdesik; a hajukból is csak egy rövidre nyirt csomót hagynak meg a fejük búbján. A nők még jobban leborotváltatják a fejüket, csak a fejük tetején hagynak meg egy hosszú farkocot, melyet kontyvá esavarnak és egy-egy ezüst tüvel szúrnak át, hogy fölbontatlan maradjon. A gyermekeik általában igen szépek, de serdültebb korukban elvesztik szépségüket úgy, hogy aztán kifejlődött korukban, legalább európai izlés szerint, alig találni köztük egy-egy szemre valóbb alakot. A fejbortóválás különben a serdült kor beálltával,

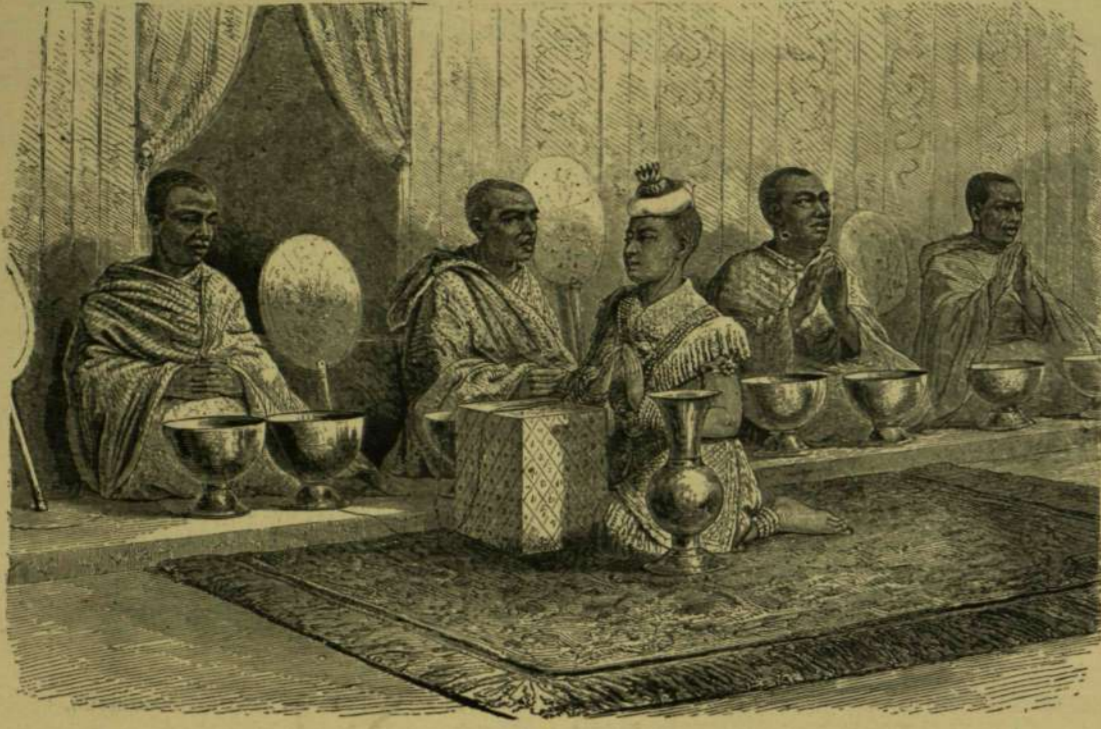
13—14. életévükben kezdődik. Az első bortóválás ünnepes szertartással s papok által, vagy legalább papok jelenlétében történik, s olyanféle fontosságu, mint a keresztényeknél a konfirmálás. Különösen ünnepes a királyi gyermekek, főleg pedig a reménybeli trónörökös első megbortóválása, midőn a gyermeket egy szőnyegre terdepelítik egy koozka alakú ládika mellé s imádságokat mond úgy ő, mint a szertartást végző papság. Ezt a jelenetet képpen is bemutatjuk.

A sziámi udvar és előkelőség már sokat elcsajátított az európai műveltségéből. Különösen öltözet és hajviselet tekintetében már majdnem általánosan uralkodó köztük az európai divat; a nép azonban félmeztelenül jár, csak egy övtakaró ruhadarabot visel, mely rendszeren sötét-kék színű vászondarab, melyet a nők rövid szoknya alakra esavargatnak csipőjük köré, míg

WEKERLE SÁNDOR MINISZTERELNÖK DÁNOSI HÁZA A PARK FELŐL.

Híry Gyula rajza.

A SZIÁMI TRÓNÖRÖKÖS ELSŐ MEGBOROTVÁLÁSÁNAK SZERTARTÁSA.

a férfiak uszónadrágszerűleg csavaritanak zombajk köré. Főélele a népek a rizs, mely Sziámban roppant mennyiségben terem; de e mellett a gyümölcs is elsőrendű táplálék. S hogy is ne volna! Az egész Ázsiában sem terem annyi finom és izletes gyümölcs, mint Hátsó-Indiában s különösen Sziámban. Nyalánságul igen el van terjedve a nép közt a bétel-rágás, mi miatt aztán a bétel sötétvörös nedvétől állandóan olyanok az ajkuk, mint a csöppentett vér. E piros ajkak mögött aztán annál szembeszökőbbek a fogaik, melyeket erős növényi festékek koromfeketére festenek, vagy pedig fűrészszzerűleg csipkessé reszelnek.

A sziamai nép főfoglalkozása a földmívelés, mely mellett itt-ott a baromtenyésztés is meglehetősen szokásos. Az ipar és kereskedés azonban majdnem egészen a khinaiak kezében van, kik a közös származás és vallás mellett is nagyon lenéznek sziamai polgártársaikat. A malayi törzsek legterjedtebb képviselői a *laos* nevű lakosok, kik az északi vidékeken vannak leginkább elterjedve s részben félévadaknak tartanak.

A nép vallása általában a Buddha-féle vallásrendszer, mely állítólag Sziámban őrizte meg leginkább eredeti tisztaságát annyiban, hogy sem babonák, sem csillagjósolás és más effélék nem vegyültek hozzá. Mindazáltal itt is büvös hatalmat tulajdonítanak a roppant számú papáknak, melyet különben nem valami nagy tiszteletben tartanak. Inkább félnek a paptól, mintsem bizalommal és szeretettel viseltetnének iránta. A gyermekek iskolai nevelésére azonban csak a papságot tartják hivatottnak. Ezért minden pagoda és zárda rendszeren iskolákat is tart fenn.

Sok utazó ennek a vallásrendszernek tulajdonítja, hogy a különben haladásra képes sziamiak oly kevés szellemi és erkölcsi erő kifejtésére alkalmasok. Egyedül dicsérik bennök, hogy Buddha tanainak helyes értelmezése révén az egész Ázsiában ők tartják a nőt legnagyobb tiszteletben. Bár más részről ez a «tisztelet» legkevésbé sem gátolja őket egy részről a többnevelés fentartásában, másrészt pedig abban, hogy különösen a földmívelés terhélt leginkább a nők nyakába tolják.

Maga, a különben eléggé fölvilágosult jelenlegi király, *I. Chalulungkorn*, szintén hódol a többnevelés szokásának, a mi különben Sziámban inkább a pompázás egy nemének, mit az erkölcsök lazaságának tekinthető. A királynak igazi neje különben egy vagy fegfőbb kettő szokott lenni. A többi — 300—600 királyi hölgy — inkább csak udvarhölgyek serege, kikről a voltaképi királyné nagyon különbözik nemcsak azért, mert a «királyné» ezimet és méltóságot egyedül ő viseli, hanem abban is, hogy neki szintén királyi vérből kellett származnia. Ebben a részben a sziamai udvar talán még követelőbb, mint az európai fejedelmek udvarai. A többi nők polgári, vagy egészen közönséges

származásúak is lehetnek; de megválogatásuknál igen néznek arra, hogy szépek, jó nevelésűek és feddhetetlen múltúak legyenek. A törvényes királynénak a királyé mellett saját külön palotája és udvartartása van; míg a többi nők szintén fényes lakásokban vannak ugyan elhelyezve, de udvartartás nélkül. Lakásaikban apró társaságokra vannak osztva, melyeknek tagjai közösen étkeznek és szórakoznak. Az étkezésük módja még jól távol áll az európai szokástól. Alacsony asztalra teritnek föl nekik s ők nem az asztal mellé, hanem az asztalra ülnek a terítékek közé és pusztán kezökkel rakják szájukba az ételeket.

A királyné fiai mind királyi hercegek, de elsőszülöttségi jog nélkül. Az élete végét érző király egészen tetszése szerint jelöli ki fiai közül a leendő utódját. A királyné leánygyermekai annyiban a legkedvezetlenebb sorsúak, hogy nekik nem szabad férjhez menniök. A többi nők esetleges gyermekei szintén hercegek és hercegnők. Amazok, ha felnőnek rendszeren igen előkelő hivatalokat és méltóságokat kapnak. Ilyen származási példái az a *Vadhana* nevű herceg is, a ki jelenleg párisi nagykövete bátyjának, az uralkodó sziamai királynak. A hercegnők szintén férjhez mehetnek, de csak főnemesi, vagy fejedelmi emberekhez.

Sziámi fölfigás szerint úgy maga az ország, mint az ország népe tulajdonosa a királynak. Mindazáltal sok szabadságot és kiváltságot élvez a több osztályba sorozott nemesség, mely elég tetemes számú Sziámban. A többi nép részint jobbágy, részint rabszolga. A jobbágyokat külön testi bélyeggel is megkülönböztetik, úgy, hogy a keze csuklóira bizonyos jegyeket szurkálnak be (tátóválnak) sötétkék festékkel. Ez a jegy aztán a fogyatékos öltözködés mellett el nem rejthető, el nem titkolható. A jobbágyok gyermekei kötelesek atyjuk foglalkozását folytatni. A földműves fia földműves, a mesterember fia mesterember lesz. Egy esetben azonban bármely jobbágy nemességre emelkedhetik, ha t. i. a rendkívül nagy tiszteletben tartott országos fehér elefánt elhal s utódját jobbágy ember fedezi föl és szolgáltatja be. Az ilyen szerencsés halandó a nemesség mellé még nagy jószágot s esetleg nagy állami méltóságot is kap. A rabszolgák, kik az összes lakosságának mintegy egy harmadát tették, főleg Anglia és a hittérítők közbenjárására ez előtt vagy húsz évvel felszabadítottak, de csak papíron, mert nyomorult helyzetük mind maig alig változott csak némileg is jobbra. Az utazók azt állítják, hogy például a fizetni nem tudó adós még most is rabszolgájává lesz hitelezőjének, kitől azonban, ha módja kerül, ismét visszaválthatja szabadságát. De sokkal nehezebb e váltás annak, a ki valami kényeszerítő okból maga adja el magát valakinek. Pedig még ez is mindig lehet.

A Sziámiot ért közelebbi nagy veszteség bizonyára nagy ösztön lesz Sziám királyára és kor-

mányára nézve, hogy az ország függetlenségének és művelődésbeli haladásának biztosítása végett az eddigieknél célozabb és hatásosabb eszközökhöz és módokhoz nyúljanak. Különösen nagy reményt táplál a diplomácia Sziámnak már említett első minisztere, *Jacquemin* iránt, kiről ellenségei, a francziák is elismerik, hogy nemcsak nem valami vakmerő szerencse-vadász (aventurier), hanem «egyike a legképzettebb jogtudósoknak s a leghivatottabb államférfiaknak, ki épen oly méltólag áll Sziám királyának oldala mellett, mint a mily kitünően tölté be belga miniszteri állását 1878-tól 1884-ig.»

Hogy azonban lesz-e Sziámnak elég értelmi és anyagi ereje azon nyomás megbirására, melylyel jobbról s balról a világ két legnagyobb tengeri hatalma, Anglia és Franciaország, szorongatja, azt a jövő fogja megmutatni.

A SZIÁMI NAGYTEMPLOM TORNÁCZA.

Sziám újjászülése tulajdonképp már a jelenlegi király atyjával, *Maka-Mongkussal*, megkezdődött, ki az európai szokásokat legelőször igyekezett ott a messze keleten meghonosítani, de a haladás sokkal lassúbb, mint Japánban, avagy Perzsiában. A sziamai tanulékony faj. A papságnak, mely, mint más országokban is, a konzervatív elem főszlopa, igen nagy hatalma van. Talán sehol sincs oly sok pap és szerzetes egy csomóban, mint ebben az országban, különösen pedig a fővárosban, hol a pagodák és más vallási célokra szolgáló épületek száma majdnem ezerre megy, s csaknem minden nagy úr kötelességének tartja, hogy egy-egy templomot építtessen abban a sajátos sziamai stílusban, mely első pillanatra állandó nyomot hagy hátra, különösen fenyoá alakú csúcsaival, az európai nézőkben.

A legnagyobb és legnevezetesebb templom a *Wat-Phra-Kao*, mely aranyozott kupolájáról híres s egyúttal ama mesés értékű Buddha-szoborról, mely egyetlen óriási smaragd köböl van kifaragva. Ezt a templomot még a múlt században kezdte építtetni a jelen uralkodó-család alapítója, *Sakri király*, hódolva annak a régi szokásnak, hogy minden uralkodó állítat egy nagy templomot; de az építést csak a jelenlegi király fejezte be és pedig Bangkok főváros alapításának százados évfordulója alkalmából, mert ezt a mai nagy várost csak azután alapították, midőn a birmaiak, kik Sziámmal csaknem folytonos ellenségeskedésben éltek, 1767-ben a régi, sokkal feljebb éjszak felé fekvő *Ajuthia* fővárost elfoglalták és a szó szoros értelmében teljesen szétrombolták.

Wat-Phra-Kao temploma felépítése óta a főváros s egyúttal az ország legnagyobb templomának európai elnevezés szerint *szekes-egyháznak* tekintetik. Bizonyos tekintetben még nemzeti ünnepet is ünnekel benne, meghatározott időben, midőn a király 120 evezős által hajtva feje-

A SZIÁMI NAGYTEMPLOM TORNÁCZA.

delmi bárkájában s az összes királyi jelvényekkel felruházva megjelenik a nagy templomban, s utána 50 aranyos állami hajón különféle előkelőségek mind díszes öltözetben. Ugyanakkor gyűlnek össze a nevezetesebb papi testületek is, sok ezren, mind sárga egyenruhába öltözködve.

Ennek a nagy templomnak a tornácát mutatja be mai képünk, különösen érdekes ezen a képen két óriási szobor, melyek, mint a gonosz szellemek fejedelmeinek ábrázolói, őrzik a bejáratot. A szobrok, mint általában igen sok ipari és művészeti tárgy, a khinaiak bizarr ízlése szerint készültek, mely ízlés újabban Sziámban egészen megszokottá vált.

A BOSZORKÁNY-ÁTOK.

Elbeszélés. — Irta Westall Vilmos.

(Vége.)

A fiatal lány nemének ritka, tüneményeszerű példánya volt. Bár erős és magas, de alakjának és arcának finom vonalai a medici Vénuséihoz hasonlítottak. A mint az idegen közeledtére helyéből fölemelkedett és néhány lépést tett hátra, mozdulatának bájosága egy görög leányra volt, míg a lényén előmlő erő római vért s erdetet árulának el. Fejtartása nemes büszkeséget, a vállain elomló dús, éjszintű haj bizonyos kihívó vadtságot mutatott, melyet azonban két csillogó, nagy, kék szeme, mely az álmok távában látszott uszni, szelidített meg.

— «Francziska azt kérde,» — mondá lágyan «esegő hangon és türelő francziasággal — «hogy parancsol-e egy kis tejet?»

— «Tíz centime egy korsóval» — tevő hozzá az anyóka.

Teddy egy ezüst frankot dobott az asztalra s megemelve kalapját a fiatal leány előtt, folytatta tovább utját.

Néhány száz lépéssel tovább egy hegylakóval találkozott. Szóba állott vele s kérde, hogy kié a patak-menti kis házikó, a hol tejet árulnak.

— «Az öreg Francziskáé» — volt a tört németseggel adott válasz.

— «És ki az a csinos leány nála?»

— «Az egész környéken csak «Boszorkány»-nak hívják.»

— «Boszorkányok?» — mondá Teddy mosolygva; de aztán a mosoly hirtelen megfagyott az ajkán, s valami különös borzongatást érzett, a mint egyszer eszébe jutott a «boszorkány-átok».

— «Igen, mert képes az embereket, kivált a férfiakat, a szemével megbabonálni, hogy azután azt tehessen velök, a mit akar. Tud gyógyítani betegségeket és összeforszítja az eltört csontot. De a ki csak egy szóval is megbántotta valaha, az még mindig igen, igen szerencsétlen lett.»

Teddy megköszönte a fölvilágosítást és ment tovább. De a «Boszorkány» csak nem ment ki az eszéből, s mennél jobban tépelődött vele, annál élénkebben foglalkoztatá egész lényét. Megharagudott magára és százszor is elhatározta magában, hogy nem fog többet gondolni rá, — de bájos, igéző alakja mindig visszatért lelkébe, sőt nem is hagyta el azt többé, — ott állt képzeletében s ott állt mögötte a régi monda, a «boszorkány-átok»-ról. Igen, igen, ilyen nő lehetett az is, a ki *Sir Walter Redferne* azt a szörnyű, szörnyű átkot mondotta...

Elfáradva, ledőlt a zöld pázsitra s elszunyadt. Mikorra felébredt, öreg este lett, s a táj kétes homályba burkolódott. Nem akarván az éjt a szabad ég alatt tölteni, felkelt és indult, hogy éji szállást keressen magának, ha másutt nem lehet, úgy az öreg Francziskánál.

Mindegyre sötétebb és sötétebb lett. Már csak tapogatózva haladhatott. Egyszerre lába fölé lépett és ő elesett. Esése közben fejét megütötte egy éles kőben s elveszté eszméletét.

Mikor magához tért, a hegylakó karjai közt találta magát, a kivel aznap találkozott. Mellette a «Boszorkány» állott, egyik kezében égő fáklyával, melynek fénye megvilágítá vakító fehérségű, meztelen karjait, s az esti szélben elterülve úszó sötét fürteit.

— «Jobban van? Képes lesz velünk jönni?» — kérdé aggodó hangon. — «Carlo majd segíteni fog.»

Teddy, Carlótól segítve, nagy nehezen felemelkedék. Feje véres volt és szédült. Carlo izmos vállára támaszkodva s az ifjú leány által gyöngéden segítve, nagy megerőltetéssel tudott csak

Mellette a boszorkány állott, egyik kezében égő fáklyával.

az öreg Francziska kunyhójáig vándorolni. Itt ágyra fektették a belső kis szobában.

— «Most már önnek kell gondot viselnie erre az úrra, *Valéria* kisasszony» — mondá Carlo. — «Még szerencse, hogy meghallottam a zuhanását, a mint elbukott, különben ott feküdhett volna az árokban holnap reggelig» — s azzal jó éjt kívánt és eltávozott.

Valéria, miután kimosta és bekötözté a Teddy sebeit, kiment a szobából.

A sebesült sokáig hánykolódott az ágyon, de fájdalmai és a lelkeiben zajgó képzelmekek nem hagyták elaludni. Egyszerre az ajtó halkán kinyílt s Valéria lépett be rajta. Oda jött Teddy ágyához s a beteg fölé hajolt. Néhány pillanatig mereven, mozdulatlanul nézett annak a láztól kiduzzadt, kitáglult szemébe, s a láztól kivereedett, forró szembéjak lassan, mintegy bővívőlet hatása alatt lezárultak, és Teddy mély, tompult álomba merült.

Mikor fölébredt, a napsugár özönlött be a kis szobácska ablakánál, és Valéria ott állt ágya mellett.

— «Szent Isten, meddig aludtam?!» — kiáltá az ébredő. — «Őn, kisasszony, csak nem virrasztott folyton ágyam mellett?»

— «Oh nem! Ön oly mélyen aludt, hogy nem kellett attól félnem, hogy hamar felébred. Hogy érzi magát?»

— «Sokkal jobban. Remélem, képes lesz azonnal visszamenni *Faidóba*.» — S azzal felkelt, de feje zúgott és szédült, s izmai oly gyengék és tehetetlenek voltak, hogy nem volt képes megállani s le kellett ülnie.

— «Oh, még eltart néhány napig, a míg ön képes lesz akkora útat megtenni.»

— «Akkor egyet-mást hozatnom kell a fogadó-ból, a hol szállva vagyok.»

— «Carlo majd el fogja hozni. De hát, kicsoda ön?»

— «Angol vagyok, és *Redferne Eduárd* a nevem.»

— «Engem pedig *Valériának* hívnak. S ez minden, a mit magamról mondhatok. Tizen-nolcz évvel ezelőtt egy asszonyt találtam a faidói úton — megfagyva. Karjai közt egy csecsemőt tartott. Az asszony anyám volt és a gyermek én voltam. A nő nevét nem tudta senki. Árváját a jó öreg Francziska vette magához könyörületből; ő nevelt fel és *Valériának* nevezett. Ő jára-

tott az iskolába, a hol francziául megtanultam...

— «Nagyon megható történet, kisasszony. E szerint hát azt sem tudja, hogy hol született?»

— «Nem. Némelyek azt mondják, hogy anyám cigány nő volt, mások meg, hogy olasz. Én azt hiszem, hogy olasz.»

— «Ha önhez hasonlított, nagyon szépnek kellett lennie.»

— «Sokszor hallottam már ezt mondani, de nagyon jól esik, ha ön ezt hiszi is... De most megyek és hozok valami reggelit, mert tudom, hogy nagyon éhes.»

Egy álló hétig, tehát legalább is három nappal tovább, mint szükséges lett volna, ott maradt *Redferne* a kis erdei házban. Jól érzi, hogy rosszul cselekszik, de oly hatalom befolyása alatt állott, melynek nem volt képes ellenállani. Az a leány megbabonázta testleg úgy, mint szellemileg.

— «Mennem kell, mennem kell már egyszer» — mondogatta százszor is; de a leány reá tekintett kérő, megigéző szeméivel, és — Teddy maradt.

Egy napon már egészen úgy látszott, hogy elhatározta magát az indulásra. A lány azonban elébe állott, két kezét vállaira tette, úgy, hogy szemei delejező hatalma a Teddy szeméin át ennek lelkéig hatott, a mint így szölt hozzá:

— «Haragszik rám? Megunt már? Ugy-e? Oh! ez nagyon, nagyon fáj!... Azt mondja, szép vagyok? De hát szépségem nem képes öre semmi vonzerőt, semmi büvös hatalmat gyakorolni?!... Oh! Az ön szemei is oly szépek, oly nagyon szépek! Hangja oly lágy zene nekem!... Oh! ne haragudj reám, *Eduardo!*»

Egészen közel hajolt a fiatal ember arcához. Lehellete izzó volt, félig nyílt ajkai sóvárok.

Ez több volt, mint a mit *Redferne* képes lehetett volna kiállani. Megragadta a lány derekát s hevesen szorította magához, míg ajkait szenvedélyesen nyomta rá a lány ajkaira.

— «Ugy-e, ugy-e, van az én szépségemben vonzerő és büvös hatalom» — mondá a lány nevetve. — «Én képes vagyok elbolondítani minden férfit; de ajkaimat nem érte még csókja egy férfinak sem!» — S azzal kiszakította magát az ölelésből, s pajkos nevetéssel elfutott.

Ártatlanság volt mindez, vagy kaczeráság?

Redfern nem tudta. Az a leány talány volt előtte. Az egész dolog kezdte kimondhatatlanul bántani. Ő szívet Stalmine Barbarának adta, és hű akart hozzá maradni. Valériát nem is szerette. Csak valami bűvös, delejes hatalom volt az, mely ehhez a leányhoz kötötte, de a mely hatalom csak addig tartott, a míg Valéria jelen volt, a míg szemei rejtélyes világával ígézet alatt tartá.

Döntő lépésre határozta magát, a mit másnap reggel végre is hajtott. Mikor Valéria nem volt otthon, az öreg Francziskának azt mondotta, hogy sétát tesz az erdőben, s azzal lassan indult a völgy felé. De mikor már gondolta, hogy a vén asszony többé nem kísérheti szemmel, elkezdett sietni, majdnem futni, úgy hogy alig két óra alatt Faidóba ért. Az egész úton nem mert volna megállni egy pillanatra sem, nem mert volna hátratekinteni egyetlen egyszer sem. Ha hátra nézne és szeme a Valéria tekintetével találkozna, a «Boszorkány» hatalma ismét győzne, ismét visszatartaná. Faidóból

el Faidótól; de az asszony a Szent-Gotthardt választotta, és Redfern, nem mervén megmondani ellenzése valódi okát, nehogy elárulja magát, engedett.

A mint Faidóhoz közeledtek, Redfern titkos félelme perczről-perczre nőtt. Úgy érezte, hogy láthatatlan és legyőzhetetlen hatalom kezdi lassan-lassan hálójába keríteni. Úgy érezte, hogy ha ismét látni fogja a boszorkányt, ha csak közelébe jut is, nem lesz képes ellenállani a bűvös, delejes, rejtélyes kísértésnek, bűbájnak, mely lényét egyszer már egészen lekötve tartá, és követni fogja a sziklák meredékein, az örvények szélén és minden veszélyeken keresztül, s el fog hagyni érette mindent — — mindent . . .

Egész valóját borzalom járta át, melyen már alig tudott uralkodni, melyet már alig-alig volt képes eltitkolni . . .

Fluelltől postakocsival utaztak tovább, de a hegyi utakon a hó oly nagy volt, hogy Goescheneben kénytelenek voltak azt szánnal fölese-

borítá őket a sűrű, finom hó, mely mint a forgószélétől elkapott porfelhő esapott le rájuk . . .

Mikor a hófelhő leszállt mellettük, és a levegő tisztá lett, az uton előttük mély süppedés tűnt fel, s maguk előtt látták tovább hömpölygőni a rémitő hógörgeteget, elsöpörve mindent, a mi útjába akad. Ha a szán még néhány ölnyire előbbre halad, ők is a lavina elé kerültek volna, őket is magával sodorta volna — le a mélybe.

Látták a romboló természeti tüneményt, látták, mily nyomot hagyott maga után, hallották lassan távolodó moraját; de a leány, a ki megállítá és megmenté őket, — nem volt sehol.

És Barbara aznap este hön imádkozott az egek urához annak lelke üdvéért, a ki megmenté az ő és férje életét, és áldást monda arra a szegény főre, mely ott nyugszik valahol a végtelen hólepel alatt, a természet rémitő játéka által vetett ágyon . . .

. . . Az olvasó láthatja, hogy a Stalmine-né terve a «Boszorkány-átok» kijátszására, pompásan sikerült. Azóta tíz esztendő telt el, és Bar-

Hutterer Géza orszávi fényképész felvétele után.

I. SÁNDOR SZERB KIRÁLY ANYJÁVAL A VASKAPUNÁL, SZERB MINISZTEREK ÉS A VASKAPU-SZABÁLYOZÁSI VÁLLALAT FŐBB VEZETŐI KÖRÉBEN.

gyors postakocsival utazott a legközelebbi vasuti állomásig és harminczhét óra múlva az «Irói kör»-ben ebédel, másnap reggel pedig Witherlack-Hallban volt.

— «Ha Barbara tudná!?» — gondolta magában, és az egész kalandról mélyen hallgatott.

IV.

Az esküvőt — a mint tervezve is volt — őszszel megtartották. Úgy határozták el, hogy az ifjú pár az esküvő után Franciaországba és Svájcra át Olaszországba megy, s a telet Rómában töltik, a rákövetkező nyarat pedig Tirolban. Ez az egész terv Stalmine-né asszonytól származott és a boszorkány-átok kijátszására volt kizelve. Ő maga ugyan, mint afféle okos asszony, legkevésbé sem hitt az egész babonában, a mint erősítette, és az egész tervet csupán leánya megnyugtatósa végett szötte.

Mikor a boldog pár elhagyta Franciaországot, szóba jött közöttük, hogy melyik utat választászik Svájcra át Olaszországba. Redfern, valami titkos előérzettel és félelemmel hajtva, minden áron a mellett volt, hogy a Mont-Cenis-n keljenek át, a mely út sokkal távolabb vezetett

réli s azon haladtak az egyre meredekebb, egyre veszedelmesebb hegyi sziklautakon.

Elértek a Treuwla-hegytorokhoz. Utuk a roppant sziklák oldalába vágva, a mélység és magasság közt vitt el. Barbara egészen el volt merülve a fenséges táj szemlélésébe. Mindenféle végtelen jégmezők, befödve a vakító hóval, melyen a felhőtlen ég zenithjén álló nap arany sugarai csillogtak, ragyogtak, kaczerkódtak . . .

Egyszerre, előttük az uton, közvetlen a lovak lábai előtt, egy alak emelkedék fel. A lovak megrémülve ágaskodtak fel s prüszkölve hátráltak, a mint a kocsis teljes erejével visszafelé rántá a gyeplőt.

Redfern fölugrott a szánban — — és e perczben felismeré az alig néhány lépésnyire tőle az ut közepén álló alakot.

Valéria volt. Kibontott haja vadúl, szétzilálva himbáldozott a szélben. Jobb kezét magasán fölemelve tartá s parancsoló hangon kiáltott:

— «Megállj Eduardo! parancsolom!»

Mennydörgésszerű moraj hallatszott, mintha a föld reszketni kezdett volna sarkaiban s a sziklák összeroppannának, — — aztán egyszerre el-

barának semmi baja sem lett még, s ő és férje (a ki az «Irói kör»-nek ma is szorgalmas tagja még) egy egész fészek fiunk és leánynak boldog szülői . . .

Angolból ifj. Szász Béla.

EGYVELEG.

* Hatvankét nap alatt a föld körül. Ennyi idő alatt tette meg egy 1893. ápril. 7-én este 8 órakor Londonban feladott levél az utat. Ugyanis május 1-én (8 óra 20 percz este) Szeuzen át Hongkongba ért, honnan június 8-án ismét Londonba jutott vissza. Az eredeti postabélyegekkel ellátott levél jelenleg a montreali kiállításon van kitve.

* Az angol tengernagyi hivatal rendelete szerint ezentűl hadihajókon a villamos világítás-hoz szükséges dinamogépek elhelyezése körül nagyon óvatosan kell eljárni, mivel kitűnt, hogy ezen gépek a delezűt a rendes iránytól eltérítik s a legújabb, nyílt tengeren történt szerencsétlenségnek is a delezűt ily módon bedőlött zavarának tulajdoníthatók. Ezentűl tehát a villamos gépeket 18, illetve 21 méternyi távolságban kell a delezűt keréttől felállítani.

A KORINTHUSI CSATORNA MEGNYITÁSA.

A jelenkor egyik nevezetes műszaki alkotása: a korinthusi csatorna, elkészült.

Fontoságra nézve e nagy mű mögötte áll ugyan a suezai és panamai csatornáknak, de azért a világkereskedeleme óriási hatású. Ezentűl a tengeri út az Adriai-tengerből, Szciliából vagy Maltából Konstantinápolyba s a Fekete-tengerre 250 angol mérfölddel rövidebb, miből első sorban a görögországi ipar és kereskedelem fog nagy hasznot húzni.

A mi a nagyszerű vállalat jövedelmességét illeti, sokan azt hiszik, hogy a munkába fektetett tőkének (2.500,000 font sterling, vagy közel 30 millió forint) kamatai nem fognak kikerülni. Ugyanis a csatornán átmenő hajóktól egy-egy tonna után 50 centime vámot akarnak szedni, s így átlagos számítás szerint évi 2 millió frank jövedelmet remélnék, mi a tőkének alig két százalékát tenné. Ezenkívül attól lehet tartani, hogy nagyobb rakományú gőzhajók ily csekély idő megtakarításáért a magas vámot nem igen fogják megfizetni.

A csatorna ünnepélyes megnyitása augusztus 6-án a görög királyi család s több fejedelmi vendég jelenlétében történt meg.

A kalamaki-i öbölben három angol, egy orosz és néhány görög hadihajó, azonkívül több külön e célra Athénből jött gőzös horgonyozott.

A szokásos egyházi szertartások után a görög királyné egy külön e célra készült aranyólvával a csatorna torkolata fölött kifeszített selyem szalagot elvágta, ezzel jelezvén a csatorna megnyitását. Ezután a királyi család a vendégekkel a «Sphaeria» gőzösn a többi hadihajók kíséretében a csatornán végig haladt.

Frigyes német császár özvegye, a görög trónörökösé édes anyja a «Surprise» angol hadihajón már a korinthusi csatornán át tette meg az utat Triesztbe, illetőleg Velenczébe.

A korinthusi csatorna átvezetési munkálatairól nem rég (lapunk ez évi 28-dik számában) közölt képeinket most a megnyitási ünnepély alkalmával fölvetett képekkel egészítjük ki. Ezek közül egyik a korinthusi csatorna hosszát a kalamaki-i öböl felé nézve mutatja. A csatorna mindkét oldalán álló távirta oszlopokból azt látjuk, hogy az európai távirta-hálózat most már idáig is kiterjed.

A Nero császár által Krisztus után 68-ban elrendelt s még is kezdetű munka, 1825 évvel utóbb ilye befejeztetett, s ránk nézve különösen nevezetes, hogy e nagy munka létesítésénél két magyar embernek, Türr Istvánnak és Gerster Béla mérnöknek kiváló része volt.

NATÁLIA ÉS FIA, I. SÁNDOR SZERB KIRÁLY.

E napokban utazott át Budapesten a román király nyaralóhelyéről, Sinajából, Olaszország felé Natália, a volt szerb királyné. Budapest maga élénk figyelemmel fordult az útutazó, s itt csak igen rövid ideig maradt érdekes vendég felé; de

fogadására a szokásos udvarias üdvözlésen kívül egyebet nem tett s nem is illett tennie. Annál ünnepesebb volt az üdvözlés, melylyel Szerbia előkelő hölgyei siettek ide egykori királynejek elé. Egész sereggé nőtt ez üdvözlő hölgyek száma, kik Natália vonatának megérkezése előtt egészen megszállották a pályaudvar peronját s

hogymint egybekeljenek, félre vonult a nagy világból s legtöbnyire Jaltában és a vele barátságos román királyi család nyári lakhelyén, Sinajában tartózkodott. Ez a kies, de félre eső hely annyival kedvesebb volt neki, mert innen legkönnyebben találkozhatott rég nem látott fiával, Sándor királylyal is. S ez a találkozás

nem régiben magyar földön történt meg, a Vaskapu szabályozási munkálatainak színhelyén, mely részben Szerbiába is átterjed, s így kétszeres okot adott a fiatal királynak, hogy itt megjelenjen s az anyjával való találkozást a Szerbiát is nagyon érdeklő Vaskapu-szabályozás megtekintésével, vagy talán inkább ezt amazzal kapcsolja össze. A szabályozási munkálatok vezetősége minden lehető kitüntetéssel fogadta úgy Natália királynét, mint a nagy kísérettel érkezett Sándor királyt. Ottlétüket képen is megörökítette a fotograf-gép. E képen, melynek hű mását lapunk jelen száma mutatja be, egy fölkoszorizott, kisdud vasuti vonaton ül a találkozáson részt vett társaság. A kép közepén levő kocsi-ban Natália és Sándor király, a mögöttük levő kocsi-ban Dokics szerb kormányelnök, Franaszovics hadügyminiszter és még egy szerb katonai előkelőség, az előttük levő kocsi-ban pedig Walland magyar kir. miniszteri tanácsos, a szabályozási munkálatok vezetője és vele együtt a vállalat vezetőségének több tagja látható, névszerint előtte Hoszpotzky főmérnök, tőle balra Schlotterbeck és Rupsics vállalati főmérnökök s leghátul kalapban Ottermaier vállalati igazgató.

A kis vonat a Duna keskeny partján, meredek szirtok alatt épült ideiglenes kis vasúton tette meg a képző tárgyául szolgáló kirándulást. A vendégek elragadtatással szemléltek úgy a környező vadregényes vidéket, mint azt az óriás munkát, mely rövid idő szabad utat nyitand a Dunának eddig legveszedelmesebb részén a hajózás előtt, hogy ezentűl félelem és fennakadás nélkül járhasanak a dunai hajók le egészen a Fekete-tengerig, a tengeri hajók pedig onnan föl, esetleg egészen Budapestig.

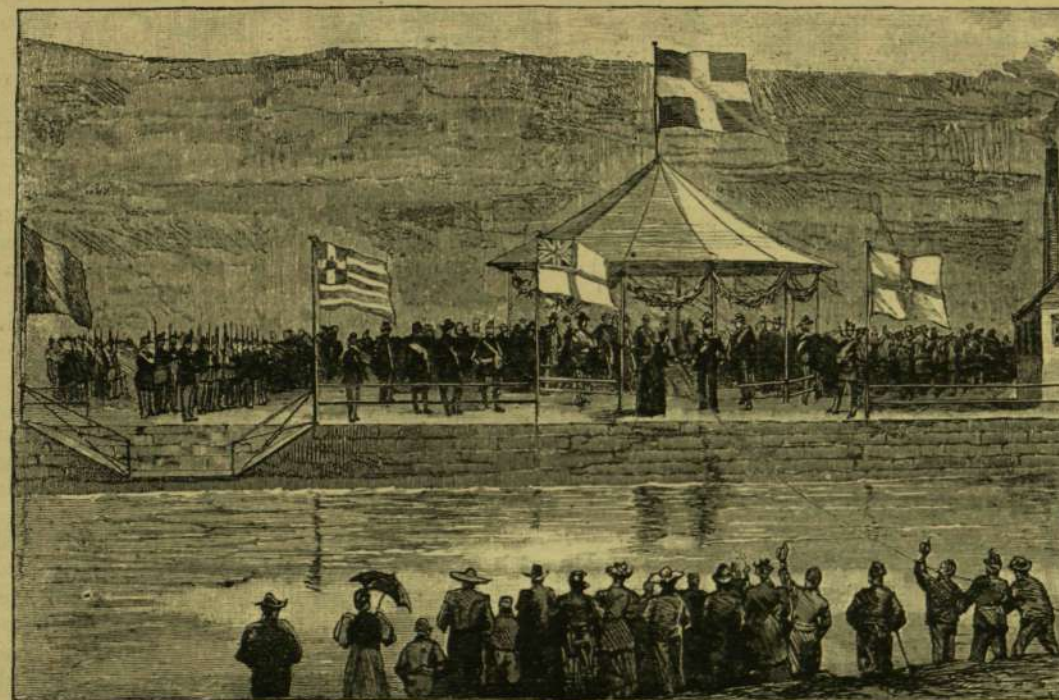
POSTAGALAMB-VERSENY PRZEMYSŁ ÉS BUDAPEST KÖZT.

Kétséget nem szenved, hogy a jövő háborúban a léghajó és a postagalamb nagy szerepet fognak játszani. A léghajó alatt az ugynevezett álló ballon — ballon captif — értjük, mely lehetővé teszi, hogy az ellenség állásait, mozdulatait, de leginkább erejét, számát biztosan megtudhassuk; ha a táviró, a távbeszélő s a láttani tábori jelzési készülék helyi okoknál fogva használhatók nem lennének, akkor aztán mind két fél álló ballon-jait veszi elő.

Másként áll azonban a dolog ostromzár alá vett városoknál, váraknál vagy erődöknél, melyek a sereg zömétől elvágvá, magukra vannak hagyatva. Táviró-vonalait az ellenség foglalta el, kémei se be, se ki nem juthatnak, a láttani jelzés pedig hasznavehetlenné vált, mivel a terep-viszonyok miatt nem látható. Ily körülmények közt a jól idomított postagalamb az egyedüli segítség.

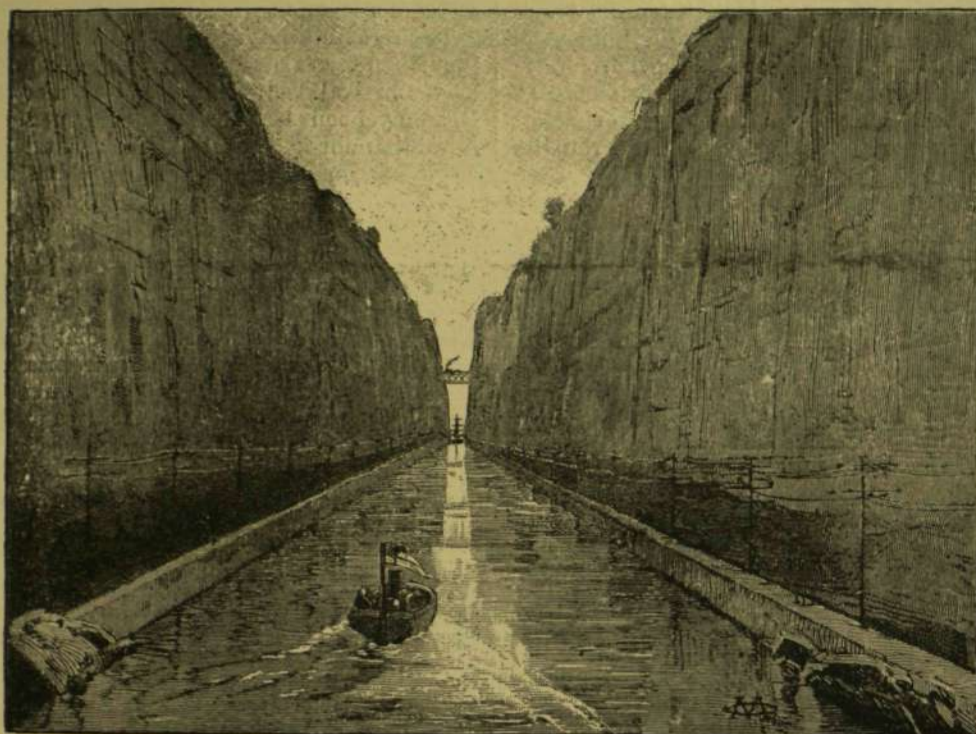

A GÖRÖG KIRÁLY HAJÓJA A CSATORNÁN.

A GÖRÖG KIRÁLYNÉ KETTÉVÁGJA A CSATORNÁT ELZÁRÓ SELYEM SZALAGOT.

A KORINTHUSI CSATORNA MEGNYITÁSA.

A CSATORNA A KALAMAKI TORKOLATNÁL.

A KORINTHUSI CSATORNA MEGNYITÁSA.

Ezen oknál fogva Európa valamennyi seregénél postagalamb-telepek szervezettek, leginkább pedig nagyobb várakban vagy egyéb hadászati szempontból fontosabb helyeken, melyek háború esetére a körülzárolás veszélyének vannak kitéve. A telepeken a postagalambok idomítása külön e célra betanított tisztek vezetésével történik. Az osztrák-magyar sereg postagalamb-telepei Komáromban, Przemyslben, Temesvárott, Péterváradon és Triesztben vannak.

Egy telepen rendszeren 2—300-ra megy a galambok száma, melyek a postai szolgálatra akképp idomítottak, hogy egyik helyről a másikra szállítván, innen a szárnyuk legszélsőbb tollára illesztett fényképezett sürgönyökkel szabadon bocsájtatnak. A telephez szokott galamb ösztönyszerűleg roppant gyorsasággal bárhol is visszarepül oda, ha csak utközben ragadozó madarak meg nem ölik, vagy pedig valamely lesi puskás le nem lövi. A tapasztalás azt mutatja, hogy száz, egy helyről egyszerre elbocsájtott galamb közül átlag 57—60 szokott rendeltetése helyére eljutni. Mintán a galamb által vitt sürgönyök titkos jelekkel iratnak az ellenesség egy vagy két galamb kézrekerítéséből semmit sem tud meg.

Legújabbban a közös hadügyminiszter intézkedései folytán, Magyarországon magántenyésztők is vállalkoztak postagalambok idomítására, még pedig, a mint az augusztus 13-án megjelent próba mutatta, kitűnő sikerrel. Ugyanis négy magyar galambidomító a mondott napon reggeli 6 órakor Przemysl várából összesen 150 galambot indított el.

A versenyre felügyelő katonai bizottság e napon Budapesten dr. Dirner Lajos házában jött össze. Przemyslből az ottani várparancsnokság azt sürönyözte, hogy a galambok pontban 8 órakor indultak el. Az első három galamb Budapestre déli 12 órakor érkezett meg, s így az 560 kilométernyi utat 4 óra alatt tette meg. Ezek után kettesével, hármasával 10—15 percnyi időközökben egymásután a többi galamb is hazajött, mindannyian teljesen átváltott tollazattal, miből azt kell következtetni, hogy az út nagyobb részét esőben tették meg, mi ismét nagyon nehezítette a repülést.

A magyar postagalambok fajra nézve a sötétzöld tollazatu, sima fejű, ugnevezett «vadász galamb» nagyon is elterjedt fajához tartoznak. A francia hadseregben, hol az 1870/71-iki háború óta a postagalamb-tenyésztésre és idomításra kiváló gondot fordítanak, Belgiumból hozott galambfajt használnak.

A MÉHEK RAJZÁSA.

A méhek csodás életében egyik legérdekesebb jelenség a rajzás, vagyis az az állapot, midőn a méh-állam egyszer csak pártokra szakad, s míg az egyik rész visszamarad a régi köpüben, addig a másik vig dongás közt kivonul megszokott otthonából s elmegy új hazát, új otthon alapítani.

A rajzás leginkább akkor szokott bekövetkezni, mikor a köpü építményével és néppel tulságosan megtelt, úgy hogy már az újon kelt nemzedék egy része kívül is kénytelen táborozni. Ekkor a méhek elkezdnek anya-bölcsőket építeni, melyekbe az öreg anya, vagyis királyné, egy-egy petét tojik. E petéket a méhek rendkívül gondosan ápolgatják. Előbb testük melegével kiköltik, aztán pedig a kikelt parányi pordrót oly bőségesen táplálják, hogy az valószínűleg minden jóbán, a mit csak a méhek adhatnak. De nő is a világért gyorsan, s nem sokára bebábozza magát kényelmes királyi bölcsőjében, hogy néhány nap múlva mint kész uralkodónő bujhasson elő.

Érzi ezt az öreg királyné is, mely eddig korlátlanul uralkodott köpüjében, s ime most új királyné fenyegetik arany szín viaszból épült, méztől ragyogó ősi trónusát. Oh, minek is rakott petéket a királyi bölcsőbe, most semmi baj sem volna! De hát mikor azok a munkások olyan csinosan megcsinálták azokat a bölcsőket! Ugyan melyik birná megállani, hogy távol maradjon ezektől!

De most már késő a bánat, küszöbön a veszedelem. Kétségbeesésében megpróbálná az öreg királyné új vetélytársnőit bölcsőikben meg is öldölni, csak hogy a méhek egy része már is azokhoz pártolt, s közel sem ereszi a féltékeny királynét. Erre ez természetesen még nyugtalanabb, még ingerültebb lesz, a mi aztán apránként elragad valamennyi méhre, s még a legszorgalmasabb munkások is, melyek pedig eddig politikával nem foglalkoztak, még ezek is észre veszik, hogy valami fontos esemény készül, s ezentúl ők is csak immel-ámmal mennek ki dologra, inkább otthon lebzselnek s nyakig merülnek a pártoskodásba.

Van aztán ilyenkor sürgős-forgás, lőtás-futás a kasban, valóságos korteskedések folynak, míg végre a két párt végleg megalakul: a hon maradó és a kivándorló pártja. Az előbbiekhöz leginkább a fiatal méhek tartoznak, ezek már a kiképzésben levő új királyné zászlai alá álltak, míg az öreg méhek hívek maradtak régi királynéjukhoz, s elhatározták, hogy a pártúts köpűt ott hagyják, s kivonulnak új hazát keresni.

A határozatot csakhamar tett követi, egy szép napon egyszer csak neki esik a kivándorló

párt a mézkészletnek, tele szívja magát jól utralóval; s nagy sebességgel és zúgással nyakra-főre kivonul az öreg királynével együtt.

A kivonult raj jó ideig ott kavargó a levegőben, még pedig oly sajtóságos, vidám zümmögéssel, a melyet máskor a méhektől nem hallani. Ez lehet valószínűleg a király-himnuszuk, a mit csak ilyen nevezetes alkalomra tartogatnak.

A mint a raj jól kiröpködte magát, a királyné leszáll valami faágra, bokorra vagy máshova, a mit a raj észre vevén, csakhamar szintén a királyné körül telepedik le. Egyik méh a másik hátán, sűrűn egymásba fogozva, egész nagy csomót, fürtöt képeznek, s ez állapotban maradnak nagy csendességben, több óra hosszágig is. Ha aztán ilyenkor észre nem veszik s be nem fogják a rajt, akkor, a mint kipihente magát, egyszer csak hirtelen felkerekedik a nagy sebességgel megindul egyenes irányban, mint egy zúgó, fekete felleg, s repül-repül gyorsan a kékem által már előre kikeresett új haza felé, valami faodúba, falüregbe vagy ilyesmibe.

E közben az elhagyott ősi köpüben is nagy fontosságú dolgok mennek végbe. Egyszer csak az egyik királyi bölcső fedélzete megmozdul, s nagy óvatossággal kiűzi alóla az új királyné, az öreg királyné szagát már nem érzi, az már ki tudja, hol van azóta; s a mint erről megbizonyosodik, szépen kibújik a bölcsőből s gyönyörű karcsú természet tetszelegve mutogatja örvendő alattalóinak. Nem sokára aztán megindul, hogy birodalmát beutazza s népe hódolatát fogadja. Azonban, oh iszonyat, alig fut a szomszéd lépére, mit kell tapasztalnia? Hiszen ott egy másik királyi bölcső, odább harmadik, negyedik, vagy több is, mindenikben egy-egy kibújni készülő vetélytárs! Pedig egy köpüben csakis egy királyné lehet, a többinek pusztulni kell. De hát melyik fog már most uralkodni maradni? Roppant düh, irigység, féltékenység lepi el e gondolatra az új királynét, s bős haraggal neki rohan a vetélytársak bölcsőinek, hogy irgalmatlan megsemmisítse egyiket a másik után. Jaj, de azoknak is van már mindeniknek pártja, erős testőrség védi a királyi bölcsőket, s az új uralkodónét közel sem eresztik. Mit tehet hát egyebet minthogy nekifeszíti ékes, karcsú természetét s kimondhatatlan gyűlölettel elkezd a királyi bölcsőkre lármázni: «tű, tű, tű!» Meghallják ezt odabenn a bölcsőkben a már szinte érett királynék, s nagy mérgesen fellegnek kifele hogy «kva, kva, kva!» Erre amaz még jobban dühbe jön, s még élesebben fújja, hogy «tűtűtűtű!» amazok pedig annál vastagabban, gorombábban feleselgetnek kifele, hogy «kvakvakva» csak azért is «kvakva!» Hanem mind a mellett is egyik sem merne a világért sem kibujni a bölcsőből, sokkal bátorosabb onnan kvakozni. Hogy azonban meg ne éhezzenek hát egy-egy kis lyukat ráganak bölcsőik fedelén, a hol nyelvecskéiket kidughassák, s ezen a kis nyíláson etetik aztán őket pártfeleik.

A künn levő fiatal királyné pedig ezalattigotlan futkos a lépek közt össze-vissza, gyűjti magának a hiveket erősen, korteskedik éjjel-nappal, mert már látja, hogy amazok nyakára nőnek, jobb lesz tehát kivándorolni s új haza után nézni; erre a vállalkozásra azonban mentől több hivat ohajt összetoborzani.

Egyszer aztán megalakult a párt, nekiesik a mézkészletnek, teleszívja magát mézrel s nagy zúgással kivonul. Ez a második raj.

A mint a bölcsőben kvakogó ifjú királynék észre veszik, hogy szabad a vásár, azonnal elkezdik magukat kivágni bölcsőikből, hogy az üresen maradt trónt elfoglalhassák. A melyeknek legelőbb sikerült kibujni, az lesz egy darabig az úrnő a köpüben, most már ez kezd el sipolni, hogy «tűtű», míg amazok észrevevén, hogy elkéstek, nem mernek kibujni, hanem annál mérgesebben kvakognak odabent. — A kibujt királyné aztán látván, hogy veszedelmes vetélytársai vannak, addig futkóroz, míg pártot gyűjt magának, s evvel együtt a köpüből kivonul. Ez a harmadik raj.

A bentmaradt ifjú királynék pedig tovább vetélkednek s egyik rajt a másik után alakítják. Ha azonban az időjárás kedvezőtlen, hűvös, esős, vagy a szárazság pusztítja el a virágokat, akkor a méhek rajzasi kedve is megszűnik, s akkor már sokszor az első rajzás után mind elpusztítják a felesleges királynékat a bölcsőkben, vagy az előbb kibujt anyát nem akadályozzák, hogy vetélytársait leöldösse.

Azonban mentől több rajt ereszt egy köpü, annál kisebbek lesznek a rajok, s míg az elsőben 10—20,000 méh is van, addig az ötödik-hatodikban már alig van 1—2 ezer.

Ilyen kis utórajt mutat képünk is, abban a pillanatban, midőn a köpüből kitűdülés után, a rajocskák egy faágra megszállott pihenni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Sziget ostroma. Eposz XV éneken. Irta gróf Zrínyi Miklós, 1651. Átdolgozta Vékony Antal, 1892.
A Zrínyisázt, a magyar epikai költészetnek Arany halhatatlan alkotásai mellett legelső remekét, minden hírneve dacára kevesen olvassák. Ezt a költemény külső fogyatkozásai okozzák. Zrínyi saját korában sem volt jó verselő, annál kevésbé elégti ki a mai ízlést; mert a mint Arany János írja róla: «minden lépten csikorgatja a forma bilincseit s tőri a hajlani nem tudó nyelvet.» Nagyon figyelemre méltó tehát Vékony Antal vállalkozása, ki a nyelv és verselési technika mai fejlettségének megfelelőleg igyekezett átdolgozni a hatalmas epopéját. Az előszóban hűségesen számot ad az előtte ez irányban történt kísérletekről. Legérdekesebb ezek közül két-ékvül Arany János kísérlete, mely szerintünk, mintául is szolgálhatott volna minden későbbi átdolgozóknak. Vékony Antal azonban nem az Arany János által tört uton haladt. Arany szigorúan ragaszkodott az eredetéhez, csak ott változtatott rajta, a hol a verselés szembetűnő fogyatékossága, vagy a nyelv erőszakos használata ezt multhatatlanul szükségessé tette; Vékony Antal ellenben fordítja. Hogy az ily fordítás rendkívüli nehézséggel jár, természetes, s Vékony Antal igyekezete ezeken a nehézségeken gyakran szenved hajótörést. Vagy kicizfrázza az eredetit, vagy pedig rim kedvéért megtoldja olyanokkal, a miket Zrínyi egyáltalán nem mond. Többnyire magyarázó toldásokat szúr közbe, pl.

Zrínyinél:
Én, a ki az előtt ifjú elmével
Játszotam szerelemnek édes versével.

Vékonynál:
Ifjú elmével ki annak előtte
Dallottam Violát, ki szerelmem szötte

Vagy
Zrínyinél:
Hanem fényes mennyei csillagokból
Van kötvé koronád, holdból és szép napból.

Vékonynál:
S van koronád szöve csillag sugarából,
Mely a bánós földre enyhítve világol

Vagy
Zrínyinél:
Te, ki szűz anya vagy és szülded uradat:
A ki örökkén volt s imádod fiadat:

Vékonynál:
Szűz anya, ki szüldted az örökkön élőt,
Hogy váltsa halállal a bűntől félt.

Gyakran a változtatással a költeményen érzékeny csorbát üt. Például Arany János «Zrínyi és Tasso» című akadémiai székfoglalójában kiemeli, hogy mi sem tánteti fel annyira, oly kevés sorban Zrínyi önálló erejét, mint az invocatio, összemérve a Tassóval. Ez bocsánatot kér a Szűz anyától, ha cifraszót sző az igazba, ha világi bájjal disziti költeményét. Zrínyi ellenben a meggyőződés meggyőző hangján eszeke:

«Adj pennámnak erőt, úgy irhassak, mint volt
Arról, ki fiad szent nevéért bátran holt»
És ezt Vékony Antal következőleg fordítja:
Adj lelkennek erőt zengeni, mily hős volt,
Ki fiad nevéért harcolva dicőn holt.

Hogy elpárolgott Vékony Antal átdolgozásából a meggyőződés erős hangja. Mind e kifogásaink dacára sem vonhatjuk azonban meg elismerésünket Vékony Antal munkájától, mely sok igyekezettel, sok buzgalommal készült s alkalmas rá, hogy főleg az ifúságot a «Zrínyisázt» elolvasására édessege. Mutatványul közöljük a hőskölteménynek általánosan ismert, bájos kis epizódját, a török ifjú énekét:

«Miért panaszkodnám, szerencse, ellened,
Ha folyvást újítod az én örömemet.
A hirt, hogy csak vagy, hazugnak tartom én,
Hiszen minduntalan csak mosolygysz felém.

Tavaszkor elhozod zöld erdő illatát,
Szerelmes fülmélek fencsattogó dalát;
Madár-sereggel a falombot megrakod,
Még fürge hallal a suhanó patakat.

Nem irigyled tőlem az én szép kedvesem,
Sőt inkább biztatod, hogy híven szeressen;
Vidám, jó kedvetem soha el nem veszed,
Óránként növeled gyönyörűségem.

Adsz nyáron nyugovást ciprusfák árnyain,
Küldvén enyhületet hős szellők szárnyain;
És hogyha felvonom pátolat sátorom,
Adsz hős forrásvizet hő szomjam oltanom.

Őszel kertem rakod narancsok ezrelé;
S ha erdők mélyibe vadászni kirt hív el,
Nyujtasz kővet vadat, s meredek szirt alatt
Fellobbanó tűzön sül izletes falat.

Sőt télen is, mikor a zivatar szele
Esőt, havat zudít a kopár földre le,
Nem aggódik szívem, mert enyhe tűzhelyem
Körül barátaim vigan együtt lelem.

Van császárom előtt hírem, becsületem,
Mégosztja, mint atya dús kincseit velem;
Van drága paripám, oly gyors, mint a madár,
Csatára jól kifest azelőm készen áll.

Szerencse kél velem, szerencse jár velem.
Hozzám lekövete van, tudom, nem képzem.
Ha volna szabadom, mind őszel, a madár
Tul messze tengeren elszállott volna már.»

Az 1890-iki népszámlálás könyve. Az országos statisztikai hivatal kiadásában megjelent az 1890-iki népszámlálás eredményeiről szerkesztett nagy munka második köteté, mely a népesség foglalkozá-

sáról ad világos, áttekinthető, az apró részletekig kidolgozott és grafikailag ábrázolt képet. E kötetet már Jekelfalussy József miniszter tanácsos szerkesztette, ki az idén lépett az elhalt Keleti Károly örökébe, az országos statisztikai hivatal élére. A hatalmas kötet a foglalkozások statisztikáját tartalmazza s rendkívül érdekes felvilágosításokat közöl az ország népének megélési módjáról.

Magyarországnak 15,133,494 főnyi lakosságából 6,202,048 ember keresi maga a kenyerét, míg 8,931,446 ember az «eltartottak» közé tartozik. A keresők között 4,658,465 a férfiak száma, 1,543,583 a nők; míg az eltartottak között 2,791,514 a férfi és 6,139,932 a nő. A férfi-népességnek 62.53%-a keres, míg a nők közül 20.09% lát maga a kenyér után 1000 kereső emberre 1440 eltartott egyén jut; (ezek között 481 a háztartásokban foglalkozó nők száma, 57 a házi cseléd, 823 egyén 14 évnél fiatalabb, 76 egyén ennél öregebb és 3 individuum le van tartoztatva; az 1440 eltartott személy közül különben 450 férfi és 990 nő.) Magyarországon mindenkinek harmadfel emberre kell dolgoznia, önmagát is beleszámítva. Az úgynevezett értelmiségi keresetek eltartják a népesség 3.16%-át; az őstermelés 59.36% ot; a bányászat, ipar és forgalom 17.76% ot; a járadékosok a népesség 1.47%-át teszik ki, míg az ország népének 15.91%-a napszámos. A napszámosok nagyobb része az őstermeléssel dolgozván, bátran lehet mondani, hogy őstermelésből él az ország népének 75%-a. A mi az értelmiségi keresettel foglalkozók számát illeti, a törvényhozásban és közigazgatásban működött 25,579, az igazságszolgáltatásban 15,317, a közegészségügyben 16,738, tanügyvel foglalkozott 34,188, egyházi szolgálatban állott 54,188, tudományos intézeteknél volt alkalmazva 441, irodalommal és művészettel foglalkozott 2205 és egyéb értelmiségi keresettel 2810. Ez összesen 116,462. Ebből 24,454 nő, a mi elég kedvező arány.

MEGSZÁLLT UTÓRAJ.

és magyar éjszaka-keleti vasút, 62 éves korában, semmering villájában. — RAUSZKY E. VENCZEL, államépítészeti főmérnök, kedvelt férfi, Kolozsvárt, 65 éves. — BATHELY ANTAL, nyug. járásbíró, 69 éves, Győrött. — JENŐ JENYI ISTVÁN, volt törvényszéki ülnök, utóbb Szatmár vármegye arvaszéki kiadója, 82 éves, Nagybányán. A megboldogult 1848-ban Ugocsa vármegye vérbírája volt. — LEHOTKAY LAJOS, nyug. kir. aljárásbíró és 1848/49. honvéd-tüzér, 63-dik évében, Besztercebányán. — SZARVASSY EDE, ügyvéd, élete 72-dik évében meghalt, Szabadkán. — SZANTAY GÉZA, a debreczeni királyi törvényszék jegyzője, 35-dik évében, Debreczenben. — KLEIN PÉTER, glogováci állomásfőnök, 44 éves. — SVOBODA ANTAL, 40 éves, Hatvanban. — MOLNÁR JENŐ, nyug. kir. táblai bíró, hosszas betegeskedés után 48 éves korában Budapesten. Ódaadó munkásságú, szilárd jellemű ember és jeles bíró volt, ki mikor a nagyváradi járásbíróskágról Budapestre helyezték át, a nagyváradi ügyvédi és bírói kar tüntetett óváciakkal búcsúzott el tőle. A budapesti törvényszéktől 1888-ban nevezte ki a királyi táblához, de nem sokára betegkedni kezdett és nyugdíjazását kérte. — SÁFRANY ZSOMOND téglási ev. ref. lelkész, Teglásan. — ID. PINTERIS KÁROLY, Pinterits Károly zombori kereskedelmi akadémiai tanár édes atyja, 59 éves Budapesten.

Boronkai BORONKAY LAJOSNÉ, szül. Koller Irma, ügyvéd felesége, 47 éves, Sárkányban. — DR. GÖCCK IGENCZÉ, szül. Basch Róza, budapesti kir. törvényszéki orvos neje. — SZILHA DÉNESNÉ, szül. Széll Karolina, nyug. kir. járásbíró neje, Nagy-Csömötén, 49 éves korában. — RADÓ, szül. Fisch Jozefin királyi teleki vasúti állomásfőnök felesége, 24 éves, Királyteleken. — ÖZV. SEMAY KRISTÓFNA, szül. Mayer Terézia, 78 éves, M.-Kovácsiban.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

A Vasárnapi Ujság ...
A Világkrónikával együtt ...
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ...
A Világkrónikával együtt ...
Osupán a Politikai Ujdonságok ...
A Világkrónikával együtt ...

Az előfizetések a 'Vasárnapi Ujság' és 'Politikai Ujdonságok' kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

Melyik napilapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az 'Egyetértés'-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az 'Egyetértés' közli.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvendő. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvi lapra, mert az 'Egyetértés' kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével és alaposágával ma már nem versenyképes más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az 'Egyetértés'-ben, a mire szüksége van.

Változtatás szerkesztett tárczájában annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Kéthárom regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarországi fordításban kapnak az 'Egyetértés' olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az 'Egyetértés'-re.

Az 'Egyetértés' 1893 január 1-én 27-ik évfolyamába lépett s így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Az 'Egyetértés' előfizetési árai:
Egy óra ... 1 frt 80 kr.
Három óra ... 5 , ,
Félévre ... 10 , ,
Égész évre ... 20 , ,

A szerkesztőség: Szercezen-utca 35. szám. A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen es bermentve küld.

Szerkesztői mondanivalók.

Szerelmem. Egy év múltán, Egyáltalán nem árulnak el költői tehetséget; a verselés egészen kezdetleges, a nyelv pedig színtelen, erőtlén, sőt sok helyt hibás.

Erdőben. Kódos világ. Formailag elég csinosak, hangulat is van bennük; de belső tartalomra meglehetősen üresek.

A vén sírásó. Egy izben már mondunk róla véleményét. A tárgy jó, de a kidolgozás gyenge.

Szerelmi dalok I. II. III. Elég jól vannak verselve; csak hogy szerző, úgy látszik, jobban szereti a mesterkeltet a természetnél. Erre vallanak a dagályos kifejezések s erőszakolt hasonlatok.

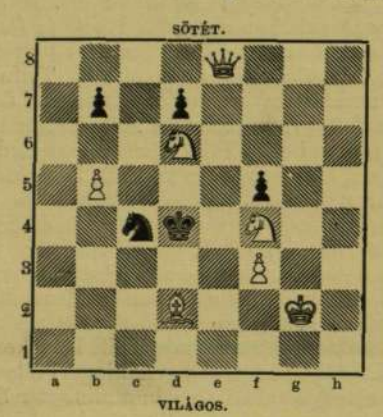
Jézus. Közölhető.

Dalok. Eminah. «A dalok» csak névleg azok; dallamosság, s lyrai szárnyalás helyett nehézkes, döcögős forma s lapos prózásság jellemzi mind a hármát. Az «Eminah» című románca-féle vers külalakja ép oly gyarló, mint a daloké, tartalma pedig kuszált, zavaras.

Magyar e föld. A mult könyvét lapozgatom. Az első nagyon figyelemre méltó, de egyetlen kidolgozása miatt nem éri el a «V. U.» színvonalát; a «Néplap»-ban azonban közölhető. A második vers száraz okoskodás, hiányzik belőle az érzés tüze, mely az elsőben melegít.

SAKKJÁTEK.

1790. számú feladvány. Steiner S.-től.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1780. számú feladvány megfejtése.

Baird W. J. asszonytól.

Megfejtés.
1. Fb8-a7 ... Kd4-d5
2. b6-b7 ... Kd4-d5
3. Ve2-g2 mat.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban is kapható:

Kisfaludi
Kisfaludy Károly
minden munkái.

Hetedik bővített kiadás.
A költő
aczélmetszetű arcképével.
Sajtó alá rendezte

Bánóczy József.
— Hat kötet. —
Ára füzve 8 frt.
Vászonba kötve 12 frt

Kisfaludi
Kisfaludy Sándor
minden munkái.

Negyedik kiadás. Nyolcz kötet.
Kiadja
Angyal Dávid.

A költő
aczélmetszetű arcképével.
Ára füzve 12 frt.
Vászonba kötve 15 frt.

Az 1781. számú feladvány megfejtése.

Walcott G. H.-tól.

Megfejtés.

1. Ve2-b2 ... t. sz.
2. Megfelelő ma.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Ung-Turnóczon: Németh Péter. — Keekeméten: Balogh Dienes. — Nagykőrösi: Kovács L. — Csengeren: Kaufmann Lípót. — A pesti sahl-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 33-ik számában közölt képtalány megfejtése: Este virágozik a tők.

Heti naptár, augusztus—szept. hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
27 V. A 14 Kalaz. Józ. A 13 Gebhárd	15 C 13 N.-A. 15		
28 H. Agoston pk. Agoston	16 Diomed vt. 16		
29 K. Ker. Ján. fejv. János fejv.	17 Miron p., vt. 17		
30 S. Límá Róza sz. Róza	18 Flórus, Laur. 18		
31 C. Rajmund b. hv. Rajmund	19 András és t. 19		
1 F. Egyed ap. Egyed	20 Sámuel pr. 20		
2 S. Jusztusz pk. hv. Jusztusz	21 Tádé	21 S. K. H. Th.	

Holdváltás. 3 Utolsó negyed 3-án 10 óra 42 pk. d. e.
Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), metérenként 85 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krajczárig — sima, kokkás, csikos, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240 féle dispositó és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czim. levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Figyelmeztetés.

1893 szeptember 27-én, délelőtt 10 órakor, az 5. hadtest cs. és kir. felügyelőségénél Pozsonyban, Pozsony, Illava, Pöstýn, Nagyszombat, Szent-György, Bazin, Trenčsén, Nezsider és Csallóköz-Somorja állomásokon 1894 január 1-től 1894 december 31-ig terjedő időtartamra szükségeltető kenyér és zab bérleti biztosítására, zárt ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás tartatik.

A közelebbi föltételek az idevonatkozó 2256/a és b) számú hirdetésekből kivehetők, s minden, az említett bérleti biztosításokra vonatkozó föltételek a pozsonyi cs. és kir. érlelési raktárban naponkint a hivatalos órák alatt megszemlélhetők.

Megjegyeztetik, hogy 1893 szeptember 28. és 29. napjain a soproni és komáromi érlelési raktárakban hasonló tárgyalások lesznek, melyekről az említett hirdetése fölvilágosítást adnak.

Pozsony, 1893 augusztus 19-én.

Az 5. hadtest cs. és kir. felügyelősége.

SZŐRVEZTŐ POR
(Poudre dépilatoire)
BRÜNING G. C.-től, M. m. Frankfurtban.

Elismert legjobb szőrvetesző szer, méregmentes, egészen ártalmatlan, a leggyöngédebb bőr sem támadja meg, mivel fogva helyeknek kiválóan ajánlíható. Hatása rótoni és tökéletes. Egyetlen szőrvetesző szer, mely orvosiilag ajánlítható, a melynek Oroszországba vitelét a szent-petersvári orvosi hatóság megengedte s mely az antwerpeni villágkállításán az ottani Muséu commercial de l'Institut supérieur de Commerce által elfogadva és kitüntetve lett. Egy üveges 1 frt 75 kr., a hozzávaló esetet 12 kr.

Raktár: Budapesten, TORÓK J. gyógyszer-tárában, Király-utca 12. szám.

Faj-ebek!!

Világhírű régi nevezetes telep. Alapították 1864-ben. 50 nemes faj.

Seyfarth Arthur, első német fajb-tenyésztő intézet Köstritzben (Németország).

Számos európai udvarnak szállítója, a legmagasabb kitüntetésekkel jutalmazva; szállít jeles specialitásokat modern renommit, luxus-, szalon-, vadász- és sport-kutyákból. — Nagy gyűjtemény bernáthegy újewfoundlandi mastiff, német dogge, bulldog, terrier, colliés, yör-gobek, füzjészek, vadász-, brackler- és borz-ebekből, uszkárok, máltai, rattier, majon-fejű és mopszkutyák-ból, érekek stb. e félekből. Jótállás mellett csupán 1-r. minde. Jeles nagy választék. Első rendű ajánlatok minden országba. Sok más kímélő irás harcosai és gróf házakból, legmagasabb tekintélyek-től és kinológókról. Gazdagon illusztrált album 50 oldal; katalógus díj nélkül. Kézelt fényképek kitüntetett kutyá-fajtákból, 1 cab. és 25 miniatúr. 3 márc. Érdekes illusztrált munka: «Der Hund und seine Rassen, Zucht, Pflege und Dressur» (Az eb és annak nevelése, ápolása és illomitása) 5 márc. Kivitel minden világérszél!

30 év óta udv. istállóiban, valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használták; nagyobb esztessétek előtt és után erőstésű; továbbá fiamasodások, rándulások, az snak merevsége s más ily alkalmánál; képeit a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Kwizda-féle Restitutionsfluid
Kapható Ausztr.-Magyarorsz. gyógyszer-tárában és drogistáinál
Fő letét: Kwizda Ferencz János
osztr. cs. és k. sromán k. udv. száll. ker. gyógyszer. Korneuburgban, Bécs mellett.
Magyarországi főraktár Bpest Torók József gyógyszer.

Tessék a fönnebbi védjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni:
Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Kinek van szeplője?

vagy bármí fölt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággyal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű **Seraül arczenköcsőhöz**, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot, hanem az arczóbort valkító fehérre, tisztává és idővé teszi. — 1 tegély ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 80 kr. Úgyanott kapható: Vasas chinabor, gyöngy ellen. Pepsinbor, rossz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20. 5 üveg franko küldve 6 frt 0. é. 4714

Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

Legjobb és Leghírneveesebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGETÍVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Minden hölgy kívánja, hogy a derek cik- kel és ráncz nélkül tapadjon!

3 Csak a Prym-féle szabóé. reform-kapcsokkal lehet ezt elérni!
Messezre kiható találmány, a divat terén.

Derek az addigi kapocsnál, csupán 4 heti használat után.
Derek Prym-féle reform-kapocok, több mint 6 hón. használat után.

Hézag és ráncz mindenfelé.

Tapad még mindig, ráncz és hézag nélkül, mintha új lenne

A fönnebbi ábrákon, a jobb szemléltetés kedvéért a kapocok a szöveten vannak alkalmra, a valóságban a mint ismeretes, a kapocok a szövét alatt vannak.

Prym-féle szabóé. remform-kapcsok nem hajladnak s nem engednek, nem nyúlnak ki maguktól. Minden méret nélkül pontosan egymással szemben állnak, tehát egyenlően tömörítés és ferde devalálás ki van zárva.
Másk, mosható és dolgozó-ruháknál ópen nélkülözhetetlenek. Mossa és vasalás nem árt nekik. A derek még egyszer annyit ideig tart, s még mindig az erős mozgás alkalmánál is megtartja jó állását.
Tartósságra olcsóbb, minden más szaró-készülékénél, mintha a derek elhasználás után mindig újolg leteljethető, s az újra alkalmazható.
Mindem takarókos asszony tehát vegyen olyat 20 krajczárért s varja valami régi derekára. Bámulatos lesz az a szap állás és odatapasadás, melyet ezáltal a derek újra nyvoni fog. Rávarás hószny, minden lapostólban mellőlté variál utatálás szeresit.

Kapható minden jobb szabókéllék- és rövidáru-bizletben.

Hirdetések felvétetnek a kiadó-hivatalban Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4-ik szám alatt.

Általánoson kedvelt!
CRAB-APPLE BLOSSOMS
(szaldma-cívrög).
«A divatos illatszerék között a Crab Apple Blossoms, e felülmúlhatatlan jószág, gyöngéd illatszer a legelő helyen áll; a leghírhöz való menyői illatszer között: London Court Journal, és a CROWN LAVENDER SALTS (Korona-Lavendula-só).
Ezen pompás, új szagoló só és kiválóan kellemes, minden búzt elosztató szer, mindenféle frissítő tusz-eleknek tekintendő. Kapható minden jelentékeny illatszer-tárolóban.
Evenkinti eladás: 500,000 üveges.
Crown Perfumery Co.,
177, New Bond Street, London.

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS
KÖZREMŰKÖDŐ ÉREM
JELES TÁJÉKÉPÉLVÉTELENY
BUDAPEST 1894
Klász György
Fényképészeti műintézet
BUDAPEST
N. havarni utca 18. sz.
1st emeleten
Elvállal mindenemű Képfényképeket, fényképezéseket gépek nélkül par mé és tintágyakból s a t.
PHOTOLITHOGRÁFIA, CZINKOGRÁFIA,
FÉNYNYOMTAT., AÜTOGRÁFIA, FÉNYMÁSOLAT.
ORSZÁGOS KIÁLLITÁS
KÖZREMŰKÖDŐ ÉREM
JELES TÁJÉKÉPÉLVÉTELENY
BUDAPEST 1894

Kereskedelemügyi magyar királyi miniszter.

54553. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az 1893. évi XIV. t. cz. értelmében Budapesten egy 312 méter és egy 331 méter össznylású közúti Dunahíd fog létesített.

Ezen két hid tervezésére ezennel nyilvános pályázatot hirdetek. A pályázók tetszésük szerint akár csak az egyik, akár pedig mindkét hid tervezetével pályázhatnak.

Az összes pályaművek közül, tekintet nélkül arra, hogy azok melyik hidra vonatkoznak, a legjobbnak ítélendő abszolút becsü pályamű 30,000 (harmincezer) korona, a másodsorban legjobbnak talált pályamű pedig 20,000 (húszezer) korona pályadíjjal fog díjaztatni. Ha a legjobbnak talált pályamű, az esküvel hídra nézve, az egy nyílással való áthidalást akkent oldotta meg, hogy az a versenysfeltételekben erre vonatkozólag foglalt követelményeknek megfelel, abban az esetben ezen pályamű az első díjon felül még külön 10,000 (tízezer) koronával fog díjaztatni.

Fentartom magamnak továbbá a jogot, hogy a nem díjazott pályaművek bármelyikét 5000 (ötezer) koronával megvehessem.

Ha a pályadíjnyertes pályázók valamelyike, egy általa benyújtott ajánlat alapján az építés végrehajtásával bizatnék meg, a neki odaitelt pályadíj nem fog kiszolgáltattatni.

A jelígyével és lepecsételt jelígyes levéllel ellátott pályaművek 1894 január hó 31-ig a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatójához (Budapest, Lánchíd-utca 3. sz.) vevény mellett nyújtandók be.

Az ezen határidőig beérkezett pályaművek egy szakfőrtákból kinevezendő bizottság által fognak megbiráltatni, s annak véleménye alapján fognak a pályadíjak odaiteltetni.

A kitűzött határidőn belül beérkezett pályaművek két hétig közzsemelére lesznek kiállítva.

A díjazott és az esetleg megvásárolt pályaművek a magyar kormány tulajdonába mennek át, mely azok felett teljesen szabadon rendelkezik.

A műszaki versenysfeltételek, melyekhez a hidak környékét elötüntető térkép, valamint mindegyik hid helyszínrajza és hosszszelvény is csatolva van, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatójánál naponként 10 és 12 óra közt, s ezen kívül minden osztrák-magyar főkonzulatusnál átvethetők.

A talajkutató végett szükséges kémfúrások még folyamatban vannak, azok eredményét elötüntető szelvényrajzok tehát csak későbbben lesznek közzölhetők, illetve legkésőbbben 1893. évi szeptember hó végén a fent megjelölt helyeken a pályázni kívánók által átvethetők.

Kélt Budapesten, 1893. évi július havában.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

BUDAPESTI CZÉGEK.

LATZKOVITS A.

(Budapest, váci-utca 22)
specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek
dús választék francia és angol férfi-divat-
és finom szövött áru cikkekben.

Legolcsóbb ezüst!

A királyi zálogházban nagyobb részletekben vásárolt régi
estűtő eladók, latonkint 1 frt 5 kr.-tól kezdve följebb.
Ugyasint aranyemlék, drágakövek és órák, a legol-
csóbb áron, nála folyton raktáron vannak.

HEUFFEL,

Koronaherceg-utca 7, az udvarban balra.

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített

MAGYAR IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK- RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V., nádor-utca 4. sz.

Teljesen befizetett részvényítőke 8,000,000 frt.

V-VI ker. főköszvényű Podmaniczky u. 2.
(Váci-körút sarkán.) VI-VII k. főköszvényű Teréz-körút 2.
(Király-utca sarkán.)

TESTORY ÉS FIA

Váci-utca 24. BUDAPEST, Váci-utca 24.
a nagy Kristóf áttelében.
Alapított 1805-ben.
Bel- és külföldi műipar, lámpa, díszmü- és
bőrárúk főraktára.

Hoffmann és Schlosser

butorkereskedők, kárpitások és díszítők
BUDAPESTEN,
IV. ker., Hatvani-utca 11. szám, I. emelet,
(a Neruda-féle üzlet melletti palota).
Képes árjegyzékeket ingyen és bér-
mentesen küldünk.

Toronyórákat

legolcsóbban, legújabb és legjob-
ban készít:

Mayer Károly L.
óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentesen.

Kurcz Lipót és Társa

chemigrafiai műintézete,

Budapest, IV. ker., Egyetem-tér 6. szám.

Készít mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
clichét az egyes esetekben megkívántató legcélzsze-
rűbb és legolcsóbb módszer szerint
chemigrafia, phototypia, autotypia, fametszet, fénynyomat, photolithografia, stb.

Via: megrendelések
a legpontosabban s aránylag legolcsóbban eszközötteknek

6085. sz.

Értesítvény.

A cs. és kir. 4. hadtest biztosságánál (vár) 1893 szeptember
hó 14-én délelőtti 11 óráig a kincstári raktárakba szállítandó
15,000 métermázsa rozs és
33,000 zab bevásárlása iránti ajánlatok fog-
nak átvétetni.

A közelebbi feltételek a cs. és k. 4. hadtest-biztosságnál, vala-
mint a budapesti és pécsi élelmezési raktáraknál tudhatók meg.
Budapest, 1893 augusztus hó 17-én.

A cs. és kir. 4. hadtestbiztosság.

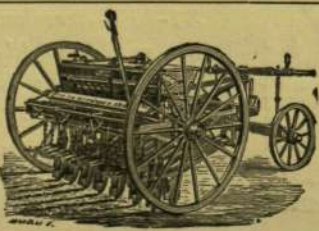
Alakult 1856. KÜHNE E. Alakult 1856.

gazdasági gépgyára Mosonban.

Főraktár: Budapesten VI. ker. Váci-körút 21. szám.

Ajánlja általában kedvelt és egyszerű szerkezetűk folytán felülmulhatlan
és több mint 13,500 példányban elterjedt

HUNGARIA és JUBILEUM-DRILL sorvetőit,
egyetemes két és három vasu ekéket.

Laacke-féle kitérő szántó-
föld-boronákat, 12 nagyságban.

Laacke-féle kitérő rétboronákat.
Rostákat és konkoly-választókat.
Szelelő magtár-rostákat. (Külö-
nösen figyelemre méltó!)
Venzky-féle takarmány-fülesztő.
Szecska- és répavágók stb. stb.

Finom tojás-kéziszappan

(Toilette-szappanok legkitűnőbbike).

Glycerin és tojássárgából készítve, kitűnően
tisztítja és élénkíti az arcbőrt, és annak
egészséges frissességét állandóan fentartja.
Ezen szappan, melynek minden darabja
névaláfárasztást viseli, fejmosásokra is
nagyon ajánlható.

Ára: 1 db 20 kr., 1 doboz (3 db) 50 kr.

Kapható egyedül

Latzkovits A. uri-divat üzletében, Budapest, váci-utca 22. sz.

WEINWURM ANTAL

tenykepész első magyarországi
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.

Készít mindennemű
cinkkezelést dűzöt
autotypia, phototypia,
chemigrafia és chromo-
motypia útján. Alap-
rajzok, térképek, há-
lózatok fotolithografiai
úton a legújabb
nyoab-
ban sok-
szorosít-
tatnak.
Külön
berendezés
házonkívül
való fény-
képfelvéte-
lekre.

Wasmuth tyukszemgyűrű

az órában.

3x24 óra alatt eltávolít
minden tyukszemet.
Egy óra ára 60 kr., vidékre 80
kr. beküldése mellett bérmentesen
küldetik. Magyarországi főraktár
Budapest, Király-utca 12. szám,
Török József gyógyszerészár.

VASÁRNAPI UJSÁG

36. SZÁM. 1893. BUDAPEST, SZEPTEMBER 3. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.- félévre 2.50 • KIRÓLDI előfizetésekre a postallag megfizetésű külföldi postai díj is eszandólag.

KOBURG ERNŐ HERCZEG.

1818—1893.

A KORONÁK sorsában is van valami kö-
zös emberi; a dynasztiáknak is kell,
hogy átküzdjék a megélhetés gond-
jait, s a népek kormányzásának nem cse-
kely tudományára vall, ha egy oly kis her-
czegség, a milyennek a most elhunyt
II. Ernő teljes félszázadon át vezette
kormányát, meg tud állni az események
rohanó viharai közt.

Pedig ez a vihar gyakran fenyegette
megsemmisítéssel a kis Koburg-Gothát.
Legjobb akkor, mikor a francia invá-
zió elege, s Napoleon hódító hadjárata
eltiprni készült a csöndes családí fész-
ket. Akkor a most elhunyt herczeg anyja
maga sietett Varsóba a büszke triumfátor
színe elé, hogy Koburgot legalább a raj-
nai szövetségbe fölvenni segítse. És Na-
poleon elég jó indulatot tanusított a
Szász-Koburgok iránt; a tilisiti béke után
a herczeg atyját visszahelyezte jogaiba,
sőt mindent elkövetett, hogy öcsesét, a
későbbi I. Lipót belga királyt is had-
segédének megnyerje.

E megpróbáltatások-
nak megvolt az a hasz-
na, hogy bizonyos bölc-
es erélyt, mérsékletet és
türelmet oltott a Ko-
burgokba, mely őket
Európa különböző trón-
jain az alkotmányosság
mintafejedelméivé tette
később. II. Ernőben is
atya már korán kifej-
lesztette a tudományok,
a művészetek, a szabad
emberi szellem csodá-
latos alkotásai iránti
tisztelést, azt a nemes
szenvedélyt, melynek
utóbb maga is áldozott
az irodalom, a zene-
művészet, a tudomá-
nyok terén kifejtett
munkásságával, hogy
csak «Casilda», «Santa
Chiara», «Solange-i Di-
ana» című dalműveit,

II. ERNŐ, AZ ELHUNYT SZÁSZ-KOBURG-GOTHAI HERCZEG.

ALFRÉD, SZÁSZ-KOBURG-GOTHAI HERCZEG, II. ERNŐ HERCZEG UTÓDA.

ALFRÉD SZÁSZ-KOBURG-GOTHAI HERCZEG-ÖRÖKÖS, ALFRÉD HERCZEG FIA.

béces emlékiratait s Afrikában tett utá-
zása leírását említsük.

Már Brüsszelben világhírű mesterre
lett a fiatal herczeg a statisztikai tudomá-
nyok atyjában, Queteletben. Nagy-
bátyja, a belga király, mely emberis-
meretéről tesz tanusítást, hogy ezt a fér-
fiút szemelte ki unokaöccse mellé, a ki
mint matematikus, csillagász, bölcse-
s és mint a jog- és államtudományok mű-
velője egyaránt nagy volt. És a tanulni
vágyó Koburg-sarjban igen élénk érdek-
lődést keltett a valószínűségi számítás-
nak ép akkoriban megismerélni kezdett
alkalmazása a nemzetgazdaságtan kér-
déseire.

1837-ben már a bonni egyetemen lát-
juk a herczeget Albert testvérrel három
szemesztert tölteni, miközben a leglelki-
ismeretesebb buzgósággal jegyzik füze-
teikbe a külön lezékék gyamánt hallga-
tott előadásokat. A bölcseleti tudomá-
nyokban a híres Fichte volt oktatójuk,
kinek előadásain vitatkozások voltak szo-
kásban, melyekben a herczegek is élénk
rész vettek. A nagy német bölcse-
s akkor még nem sokkal volt
több 30 évesnél, s mint
a herczeg emlékiratai-
ban följegyezte, külső
megjelenése és előadási
modora számos tréfára
nyújtott alkalmat.

Fichte ugyanis a tár-
sas érintkezésben rend-
kívül szögletes volt, de
ha egyszer belemelege-
dett előadásába, szel-
leme mindenkit elraga-
dott. Annival jobban
ragaszkodtak hozzá, mi-
vel előadásain szabad
volt közbeszólni, kérdé-
seket tenni, vitatkozni.

Szép színben tünteti
föl Ernő herczeg gon-
dolkozását, hogy szel-
leme már akkor vissza-
utasította az akkori
állambölcsezet azon
czopfos irányát, mely
a racionalizmus elleni